

Studiebelasting geen punt

Onderzoek naar de berekening van studielast als basis voor de toekenning van ECTS-studiepunten bij stones-onderwijs niveau 1 en 2 aan de Hogeschool van Amsterdam, opleidingen Communicatie en Creative Business van de Faculteit Digitale Media en Creatieve Industrie

Quirine Eijkman, Miek Laemers en Marianne van der Weiden

Amsterdam, 14 juli 2023

Inhoud

Samenvatting.....	3
1. Inleiding.....	5
2. Ontvankelijkheid	7
3. Juridisch kader	8
4. Beslisbevoegdheid Hogeschool van Amsterdam en de opleidingen Communicatie en Creative Business.....	9
5. Verantwoordelijke en betrokken functionarissen	9
6. Kwantificering studiepuntoekenning bij de opleidingen Communicatie en Creative Business	11
7. Praktijkervaringen van docenten en functionarissen met studiebelasting bij de opleidingen Communicatie en Creative Business	13
8. Praktijkervaringen van studenten met studiebelasting bij de opleidingen Communicatie en Creative Business	16
9. Monitoring van de balans tussen studiebelasting en studiepuntoekenning bij de opleidingen Communicatie en Creative Business	20
10. Conclusie en aanbevelingen	23
Bijlagen.....	25
Bijlage 1. Curricula vitae van de commissieleden.....	26
Bijlage 2. Plan van aanpak	27
Bijlage 3. Onderzoeksprotocol	29
Bijlage 4. Regeling melden vermoeden misstanden, onregelmatigheid, integriteitsschending of inbreuk Unierecht van de Hogeschool van Amsterdam (versie 5 april 2022)	31

Samenvatting

Het College van Bestuur van de Hogeschool van Amsterdam ontving op 13 maart 2023 een melding dat de studiebelasting bij de opleidingen Communicatie en Creative Business in het per september 2022 ingevoerde stones-onderwijs te laag zou zijn in verhouding tot het aantal toe te kennen studiepunten. Op grond van de Regeling melden vermoeden misstand, onregelmatigheid, integriteitsschending of inbreuk Unierecht van de Hogeschool van Amsterdam stelde het bestuur een commissie in om de melding nader te onderzoeken. De commissie stond onder voorzitterschap van mr. dr. Quirine Eijkman, en bestond verder uit de leden prof. mr. Miek Laemers en dr. Marianne van der Weiden. De instelling heeft op 30 mei 2023 een nieuwsbericht doen uitgaan waarin kenbaar werd gemaakt dat deze onafhankelijke en externe commissie onderzoek deed naar de melding van een vermoeden van een misstand. Op 6 juni 2023 ontving de commissie een e-mail waarin de melder, een docent, aangaf dat hij zelf aan zijn collega's zijn identiteit had bekend gemaakt.

In de periode mei-juni 2023 onderzocht de commissie relevante documenten, voerde ze gesprekken en hield ze interviews om vast te kunnen stellen of de melding gegrond was. De commissie stelt vast dat de druk op de opleidingen Communicatie en Creative Business in het studiejaar 2022-2023 hoog was, door de combinatie van een organisatieverandering en de onderwijsvernieuwing: de introductie van geïntegreerd en praktijkgericht onderwijs in de vorm van stones (modules) van 15 ECTS in het eerste (niveau 1) en tweede (niveau 2) studiejaar. Bij de ontwikkeling en implementatie van het stones-onderwijs lag de nadruk op niveau en kwaliteit van het onderwijs en op de logistieke uitdagingen van een grote groei van studenten- en docentenaantallen. Expliciete aandacht voor de studiebelasting ontbrak: in de Onderwijs- en Examenregeling is vastgelegd dat elke stone 15 ECTS omvat. Dit komt wettelijk overeen met 420 uur studiebelasting. In studiehandleidingen staat het aantal contacturen (lessen en coaching) vermeld, maar wordt niet berekend of toegelicht welke inzet van studenten in uren daarnaast wordt verwacht voor zelfstudie en opdrachten om toekenning van 15 ECTS te rechtvaardigen.

Uit de 21 interviews met functionarissen, docenten en studenten (in totaal 28 personen) gehouden in mei en juni 2023 blijkt dat de stones op niveau 1 en 2 als licht worden ervaren. Studenten zouden meer uitgedaagd willen worden en sommige vinden dat ze geen waar voor hun (college)geld krijgen. De te lage studiebelasting was ook vóór de invoering van het stones-onderwijs bij de opleidingen Communicatie en Creative Business een aandachtspunt, maar het stones-onderwijs heeft het probleem volgens veel geïnterviewden vergroot. In elk blok van tien weken vindt het onderwijs plaats in de eerste zeven weken en leveren studenten hun portfolio in aan het begin van week acht. Dat betekent dat drie van de tien weken niet benut worden voor onderwijs, tenzij er sprake is van herkansing, en dat de 420 uur studiebelasting in zeven weken gerealiseerd moet worden. Dat is niet realistisch.

De nieuwgevormde docententeams wisten vooral in het begin, in blok 1 en 2, nog onvoldoende wat ze van studenten mochten eisen. Studenten waren niet altijd aanwezig bij de inhoudelijke lessen en feedbackmomenten en werkten in sommige gevallen onvoldoende aan de in te leveren tussenproducten, omdat die alleen formatief beoordeeld worden en niet meetellen voor het eindcijfer. De opleidingsverantwoordelijken agendeerden de gesignaleerde, te lage studiebelasting op twee momenten. De commissie heeft echter niet kunnen vaststellen tot welke actie dit heeft geleid. In de loop van het studiejaar is meer duidelijkheid ontstaan en merkten de studenten dat de eisen met name vanaf blok 3 aangescherpt zijn. Studenten geven aan dat sommige stones zwaarder zijn dan andere en meer studie-inzet vragen.

De commissie stelt op grond van haar onderzoek vast dat de studielast per stone in de praktijk niet overeenkomt met 15 ECTS, wat staat voor 420 uur studiebelasting. De commissie begrijpt dat het eerste implementatiejaar van een onderwijsinnovatie als bij de opleidingen Communicatie en Creative Business veel vergt van alle betrokkenen, vooral in combinatie met de aanzienlijke groei van het aantal docenten en studenten. Ook is het de commissie bekend dat studenten regelmatig andere prioriteiten kiezen, deels vanuit de noodzaak om naast de studie te werken voor hun levensonderhoud. Dat ontslaat de hogeschool, de faculteit en de opleidingen echter niet van de verantwoordelijkheid om voor voldoende studielasturen te zorgen. Dat kan bijvoorbeeld door per werkstap en lesweek te kwantificeren hoeveel tijd ervoor ingeschat wordt, tussenproducten voorwaardelijk te stellen en/of in de voorlichting aan aanstaande studenten duidelijk te maken wat er qua studielast van hen verwacht wordt.

1. Inleiding

Aanleiding

Op 13 maart 2023 ontving het College van Bestuur van de Hogeschool van Amsterdam een melding over een mogelijke misstand bij de opleidingen Communicatie en Creative Business. De melding betreft de studielast en toekenning van ECTS-studiepunten in het nieuwe stones-onderwijs van de opleidingen Communicatie en Creative Business (verder: CO en CB). Volgens de melder is die studielast substantieel te laag en de toekenning van ECTS-studiepunten niet in balans met de studielast. Conform de Regeling melden vermoeden misstand, onregelmatigheid, integriteitsschending of inbreuk Unierecht van de Hogeschool van Amsterdam (verder: HvA) (versie 5 april 2022, hierna: de Regeling) stelde de voorzitter van het College van Bestuur, handelend in opdracht van de voorzitter van de Raad van Toezicht, een onafhankelijke commissie in om de melding te onderzoeken. Verder is er op 30 mei 2023 een nieuwsbericht uitgegaan waarin kenbaar werd gemaakt dat deze externe commissie onderzoek deed naar de melding van een vermoeden van een misstand. Op 6 juni 2023 ontving de commissie een e-mail waarin de melder aangaf dat hij zelf aan zijn collega's zijn identiteit had bekend gemaakt.

Commissie

De commissie staat onder voorzitterschap van mr. dr. Quirine Eijkman, en bestaat verder uit de leden prof. mr. Miek Laemers en dr. Marianne van der Weiden. De samenstelling van de commissie garandeert dat zij voldoende kennis van (onderwijs)recht en het hoger onderwijs heeft om de melding adequaat te onderzoeken. Voor de curricula vitae zie bijlage 1.

Opdracht

De commissie kreeg als opdracht de volgende vragen te onderzoeken en te beantwoorden:

- A. Is hier sprake van een melding conform de HvA Regeling melden vermoeden misstand, onregelmatigheid, integriteitsschending of inbreuk Unierecht?
- B. Aan welke Europese richtlijnen betreffende studiepuntenoekenning, ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System), dienen de HvA en de opleidingen CO en CB te voldoen?
- C. Aan welke Nederlandse wet- en regelgeving betreffende studiepuntenoekenning en studiepuntenstelsel dienen de HvA en de opleidingen CO en CB te voldoen?
- D. Hoeveel eigen beslisbevoegdheid hebben de HvA en de opleidingen CO en CB bij het toekennen van de studiepunten?
- E. Op welke wijze is de studiepuntenoekenning bij de opleidingen CO en CB van de HvA tot stand gekomen?
- F. Welke functionarissen (college, docenten, opleidingsmanagers en/of examencommissie) binnen de faculteit of de HvA hebben een verantwoordelijkheid bij de wijze van studiepuntenoekenning in relatie tot studielast bij de opleidingen CO en CB? En op welke wijze zijn deze functionarissen betrokken geweest?
- G. Welke functionarissen (college, docenten, opleidingsmanagers en/of examencommissie) binnen de faculteit of de HvA hebben een verantwoordelijkheid bij de wijze van studiepuntenoekenning bij 'stones-onderwijs'? En op welke wijze zijn deze functionarissen betrokken geweest?
- H. Voldoen de studiepuntenoekenning en studielast bij de opleidingen CO en CB t.a.v. stones-onderwijs aan de studiepuntenoekenning ECTS?

- I. Heeft de invoering van het 'stones-onderwijs' geleid tot een onjuiste puntentoekenning en/of het niet voldoen aan de puntentoekenning conform ECTS bij de opleidingen CO en CB?

Methode en aanpak

De commissie richtte zich met haar onderzoek naar de melding op de eerste drie blokken van het studiejaar 2022-2023, waarin tien stones op niveau 1 (vier stones) en niveau 2 (zes stones) werden aangeboden. Bronnen die betrekking hebben op de periode na blok 3 heeft de commissie niet in haar onderzoek betrokken, met uitzondering van de informatie over de OER 2023-2024. In haar onderzoek onderscheidde de commissie de volgende stappen (zie ook bijlage 2. Plan van Aanpak en bijlage 3. Onderzoeksprotocol):

- Onderzoek naar het juridische kader:
 - o Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW);
 - o *European Credit Transfer and Accumulation System*;
 - o De bepaling van studielast in het hoger onderwijs. Een inventarisatie. ResearchNed, september 2013;
 - o EC berekening studielast en normen. Stichting Nederlands Register voor Opleidingen, april 2017;
 - o Onderwijs- en examenregeling (OER) opleidingen CO en CB 2022-2023 en 2023-2024 (concept);
 - o Taken en bevoegdheden van onderscheiden partijen ten aanzien van de kwaliteit van het onderwijs (examen- en toetscommissie, opleidingscommissie, curriculumcommissie, decaan, opleidingsmanagers, impactcoördinatoren, stonescoördinatoren, medezeggenschapsraad);
 - o Onderwijsjaarroosters CO+CB 2021-22 en 2022-23 (Vastgesteld door het College van Bestuur: 2 juli 2019 (versie februari 2020)) en onderwijsjaarroosters CO+CB 2023-24 en 2025-26 (Vastgesteld door het College van Bestuur: 4 mei 2021);
 - o Richtlijnen contacttijd HvA (februari 2022).

- Analyse van documenten betreffende het stones-onderwijs (ingevoerd op niveau 1 en niveau 2 in september 2022):
 - o Een verhaal met twee helden. Over het gezamenlijke en afzonderlijke DNA van de HvA-opleidingen Communicatie en Creative Business, oktober 2019;
 - o Visie en Onderbouwing. Onderwijskundige onderbouwing van het flexibel onderwijsprogramma Stepping Stones CO+CB, september 2020;
 - o Korte handleiding niveaubeschrijvingen CO+CB;
 - o How to make a stone – handleiding; <https://co-cb.nl/tekenkamer/> geraadpleegd op 29 juni 2023
 - o Stones studieroutekaart voor CO en CB;
 - o Studiegids HvA;
 - o Visitatierapporten 2021 en 2023;
 - o Informatie op website HvA;
 - o Studiehandleidingen stones jaar 1 en 2, blok 1 t/m 3 (2022-2023);
 - o Module-evaluaties stones jaar 1 en 2, blok 1 t/m 3 (2022-2023);
 - o Documenten en e-mails toegestuurd door de melder gedurende de onderzoeksperiode.

- Gesprekken met de melder, decaan en bestuurssecretaris van de faculteit op 16 mei 2023.

- Interviews tussen 17 mei en 8 juni 2023:
 - o Melder;
 - o Bij de opleidingen betrokken functionarissen (drie opleidingsmanagers, stafhoofd Onderwijs en Onderzoek, twee onderwijskundigen, projectmanager onderwijsvernieuwing, voorzitter en twee studentleden van de opleidingscommissie, voorzitter van de examencommissie, een lid van de curriculumcommissie, voorzitter van de medezeggenschapsraad);
 - o Drie docenten die stones-onderwijs op niveau 1 en 2 verzorgen;
 - o Acht studenten die stones-onderwijs op niveau 1 en 2 volgen (in aanvulling op de twee studentleden van de opleidingscommissie).

De commissie benadrukte in haar uitnodigingen voor de verschillende gesprekken en interviews het belang van een veilige gespreksomgeving en dat informatie in het rapport niet naar personen herleid zou kunnen worden. Alle gesprekken en interviews vonden plaats in een neutrale omgeving buiten de HvA. Van elk gesprek en interview werd een audio-opname gemaakt die in een verbatim-verslag werd uitgewerkt. Gesprekspartners kregen de gelegenheid dat verslag binnen een week na ontvangst te controleren en desgewenst van een reactie te voorzien. Belangrijkste onderwerpen in de interviews en voor de analyse van die interviews waren: studiebelasting, ECTS/studiepunten, verdeling van verantwoordelijkheden, opvallende zaken. De commissie vroeg alle gesprekspartners en geïnterviewden een geheimhoudingsverklaring te ondertekenen, om te bevorderen dat andere geïnterviewden zonder ruggespraak aan een interview konden deelnemen.

De commissie formuleerde op basis van alle verzamelde informatie haar conclusie over de melding en legde die vast in het onderhavige rapport, voorzien van aanbevelingen aan het College van Bestuur.

2. Ontvankelijkheid

Uit de melding van 13 maart 2023 spreekt bezorgdheid om de kwaliteit en de reputatie van de HvA en de opleidingen CO en CB. De melder, een docent CO en CB, spitst deze bezorgdheid toe op een specifiek onderdeel van de onderwijsorganisatie, namelijk de berekening van de studiepunten voor de inzet die van studenten verwacht wordt in het nieuwe stones-onderwijs. Het stones-onderwijs is in september 2022 ingevoerd voor de propedeuse (niveau 1) en het tweede jaar (niveau 2) van de beide opleidingen. Het eerste jaar moeten vier stones (modules) worden gevolgd, in het tweede jaar volgen studenten drie stones en lopen ze een stage. Voor elk van deze onderdelen krijgen de studenten bij succesvolle afronding 15 ECTS toegekend, hetgeen wettelijk overeenkomt met een gemiddelde studielast van 420 uur (15 maal 28 uur). De melder vermoedt dat bij de opleiding CO en CB de daadwerkelijke gemiddelde studielast van studenten voor een stone van 15 ECTS aanzienlijk lager is. Ter indicatie geeft de melder aan dat de studielast eerder gemiddeld tussen de 5 en 15% van deze 420 uur zou liggen.

Verder geeft de melder een onderbouwing van de melding. Deze is gebaseerd op eigen waarneming en gesprekken met docenten en studenten. Op grond van de gevoerde gesprekken, het interview en de aangeleverde documenten is de commissie ervan overtuigd dat de melder in dezen heeft gehandeld vanuit betrokkenheid en zorg voor de kwaliteit van de opleidingen CO en CB. Voordat hij de melding deed heeft hij herhaaldelijk punten van kritiek en ongerustheid over de kwaliteit van de opleiding geuit tegenover de decaan, het opleidingsmanagement en de medezeggenschapsraad, in de hoop dat dit de kwaliteit van het onderwijs ten goede zou komen. Toen deze pogingen niet tot acties ter verbetering leidden, zag de melder naar eigen zeggen geen andere weg dan een formele melding op grond van de Regeling melden vermoeden misstand, onregelmatigheid, integriteitsschending of inbreuk Unierecht

van de HvA. In de melding heeft hij zijn ongenoegen geconcretiseerd en geoperationaliseerd in een kritiekpunt dat meer grijpbaar en kwantificeerbaar is, namelijk de te geringe studiebelasting.

Als de gemiddelde studielast van 420 uur voor 15 ECTS van een stone op niveau 1 en 2 daadwerkelijk (veel) minder zou zijn, kan dit als een misstand beschouwd worden. Daarom was het voor de voorzitter van het College van Bestuur (verder: CvB) aanleiding om op basis van artikel 7 van de Regeling nader onderzoek in te laten stellen naar de verhouding tussen studielast en studiepuntoetoekening bij het stones-onderwijs. De commissie concludeert dat er redelijke gronden zijn om de melding als ontvankelijk te beschouwen.

3. Juridisch kader

Voor alle opleidingen in het Nederlandse hoger onderwijs geldt het vereiste dat de studielast van de opleiding en elke onderwijseenheid daarbinnen door het instellingsbestuur wordt uitgedrukt in studiepunten. De studielast voor een studiejaar bedraagt zestig studiepunten. Zestig studiepunten is gelijk aan 1680 uren studie (artikel 7.4 lid 1 WHW). Omgerekend betekent dit dat een studiepunt staat voor een studielast van 28 uur.

In recente ontwikkelingen komt de betekenis van het moeten realiseren van een wettelijk voorgeschreven aantal studiebelastingsuren op geheel andere wijze naar voren: het voornemen van minister van onderwijs Dijkgraaf om het studiejaar voor studenten te verkorten en minder intensief te maken. Uit verschillende onderzoeken is de afgelopen twee jaar gebleken dat studenten gemiddeld meer lijden onder prestatiedruk en stress dan eerdere generaties, reden voor de minister om het Bindend studieadvies te willen versoepelen en de basisbeurs weer in te voeren zodat studenten minder druk ervaren om op tijd hun studie af te ronden én geld te verdienen naast de studie. Dit voornemen blijkt echter te stuiten op de toepasselijke onderwijswetgeving inzake studiebelasting, wat laat zien dat deze onderwijswetgeving in alle omstandigheden gehandhaafd moet worden. In het onderhavige onderzoek gaat het om een volgens de melder omgekeerde situatie: te weinig studielast voor studenten. Het uitgangspunt voor de commissie is echter ook hier de wettelijke urennorm van 1680 uren per jaar.

Het wetsartikel dat regelt dat de studielast wordt uitgedrukt in studiepunten, is gebaseerd op afspraken in de *European Higher Education Area* (EHEA) om in het kader van internationale studentenmobiliteit tot eenduidige afspraken te komen over de waarde van studieonderdelen die in het buitenland gevolgd zijn. Daarbij is vastgelegd dat 60 ECTS (*European Credit Transfer and Accumulation System*) worden toegekend aan de leeruitkomsten en daaraan gerelateerde studiebelasting van een voltijds academisch jaar (voor nadere details zie ECTS Users' Guide, 2015).

De exacte uitwerking van de studielast legt de WHW bij de instellingen, met als voorwaarde dat de studielast onderbouwd en transparant is en periodiek geëvalueerd wordt:

- transparantie: welke normering van de studielast ook wordt gekozen, deze moet helder uitlegbaar en eenduidig toepasbaar zijn.
- evalueerbaar/toetsbaar: een normering van de studielast moet te evalueren zijn.

Er zijn geen landelijke richtlijnen voor de normering en berekening van de studielast, maar er zijn wel organisaties die handvatten bieden. Een voorbeeld daarvan is de notitie 'EC berekening studielast en normen' van SNRO (Stichting Nederlands Register voor Opleidingen). Voor uiteenlopende onderdelen van een onderwijsprogramma (zoals colleges en contacturen, deelname aan en voorbereiding van werkgroepen, literatuur en zelfstudie, presentaties/werkstukken, overstijgende activiteiten, maken van

opdrachten, stage inclusief begeleiding en terugkombijeenkomsten, excursies, bibliotheek- en researchopdrachten, tussentijdse en afsluitende toetsing) reikt de notitie mogelijke berekeningen en onderbouwing aan.

4. Beslisbevoegdheid Hogeschool van Amsterdam en de opleidingen Communicatie en Creative Business

De HvA heeft bovengenoemde wettelijke plicht nader uitgewerkt in beleidsdocumenten die instellingsbreed als kader gelden, dus ook voor de opleidingen CO en CB. Voor het lopende studiejaar 2022-2023 gaat het om het document Jaarroosters 2021-2022 t/m 2022-2023 (vastgesteld door het CvB: 2 juli 2019 [versie februari 2020]). Voor alle opleidingen van de HvA geldt het volgende kader voor het onderwijsjaarrooster: 'Het onderwijsprogramma van een opleiding bestaat uit 40 onderwijsweken, inclusief toetsmomenten, en twee weken voor herkansingen. Het totaal van 42 weken is gebaseerd op het aantal geplande EC per studiejaar: $60 \times 28 = 1648 \text{ uur} / 40 = 42 \text{ weken}$.'

In de Richtlijnen contacttijd HvA (februari 2022) staat als uitgangspunt vermeld: 'De totale studietijd wordt als volgt bepaald: 1 studiepunt staat voor 28 uur studietijd. Een blok van 15 studiepunten omvat 420 uren studietijd. Het is aan de opleiding om dit te verdelen over contacttijd en zelfstudietijd. Uitgangspunt hierbij is dat studenten een studeerbaar programma hebben en dat de geplande uren (contact en zelfstudie) evenredig verdeeld zijn over de weken van het blok. Daarbij moeten we er rekening mee houden dat studenten zelf grotendeels verantwoordelijk zijn voor de feitelijke planning van de zelfstudietijd.'

De opleidingen CO en CB hebben ervoor gekozen dat studenten per blok in week 1 tot en met 7 onderwijs volgen en toewerken naar het inleveren van hun eindproduct per stone op dag 1 van week 8. In een periode van 9 of 10 lesweken wordt – ongeacht de aanwezigheid van feestdagen en vakantieweken – in ieder blok het equivalent van 7 volledige lesweken geboden, waarbij stabiliteit en voorspelbaarheid centraal staan. In elk blok wordt een gelijk aantal onderwijsuren aangeboden: 84 uur exclusief coaching. Blokken 1, 3 en 4 bestaan uit 7 weken onderwijs en 2 afrondweken (voor eindpresentaties, kalibratie en nakijken), blok 2 heeft naast de 7 weken onderwijs en de 2 afrondweken een 'tussenweek' in verband met de kerstperiode (*How to make a stone*, stap 5). Als het eindproduct niet aan de eisen voldoet kunnen studenten de resterende tijd van een blok gebruiken voor een herkansing. De overige studenten hebben in week 8, 9 en 10 geen geplande onderwijsactiviteiten.

5. Verantwoordelijke en betrokken functionarissen

De eindverantwoordelijkheid voor de opleidingen CO en CB, dus ook voor de studiepuntenoekening, ligt bij de drie opleidingsmanagers. Op faculteitsniveau is de decaan van de Faculteit Digitale Media en Creatieve Industrie (FDMCI) eindverantwoordelijk. In de dagelijkse onderwijspraktijk is de verantwoordelijkheid lager in de organisatie belegd. In het document 'Aansturing CO+CB: wat doen stoneco's, impactco's en opleidingsmanagers? *Need-to-know en nice-to-know*' (versie 22 maart 2022) staat vermeld dat de opleidingsmanagers resultaatverantwoordelijk zijn voor de opleidingen als geheel. Zij werken met een portefeuillevreiding en worden betrokken bij alle strategische beslissingen ten aanzien van ontwikkeling, uitvoering, kwaliteit en actualiteit van het onderwijs binnen de opleidingen (vol- en deeltijd). Op HR-gebied vallen alle medewerkers hiërarchisch onder de opleidingsmanagers. Deze

hiërarchische verantwoordelijkheid is deels gemandateerd aan de stonecoördinatoren, en deels worden de opleidingsmanagers hierin functioneel ondersteund door de impactcoördinatoren.

Elke stone heeft een stonecoördinator en wordt verzorgd door een onderwijsteam van acht à tien docenten. Stoneteams zijn resultaatverantwoordelijk voor de ontwikkeling, uitvoering, kwaliteit en actualiteit van het onderwijs binnen een stone of een challenge (op niveau 3). Onder kwaliteit valt ook de horizontale en verticale samenhang met andere stones en challenges. Onder actualiteit gaat het ook om samenwerking met onderzoek en werkveld. Deze verantwoordelijkheid ligt op operationeel niveau, en volgt de door de opleidingen gestelde kaders. Op HR-gebied zijn stonecoördinatoren als leidinggevende hiërarchisch gemandateerd door de opleidingsmanagers.

Het geheel van de stones wordt inhoudelijk bepaald door de curriculumcommissie, die bestaat uit de zes impactcoördinatoren en de onderwijskundigen. Impactgebieden zijn de inhoudelijke deelterreinen van de opleidingen CO en CB. Impactcoördinatoren zijn resultaatverantwoordelijk voor de ontwikkeling, uitvoering en kwaliteit en actualiteit van het onderwijs binnen een impactgebied. Onder kwaliteit valt ook de horizontale en verticale samenhang met andere impactgebieden. Onder actualiteit gaat het ook om samenwerking met onderzoek en werkveld. Deze verantwoordelijkheid ligt op tactisch-strategisch niveau. Extern zijn de impactcoördinatoren boegbeeld van hun impactgebied. Op HR-gebied ondersteunen de impactcoördinatoren de opleidingsmanagers als functioneel leidinggevende van de stonecoördinatoren. De opleidingsmanagers blijven hiërarchisch leidinggevende van de stonecoördinatoren.

De onderwijs- en examenregeling (OER) is een wettelijk document (artikel 7.13 WHW). Het instellingsbestuur stelt de OER vast. In de studiegids staat aanvullende informatie per vak, bijvoorbeeld de leerdoelen, een korte omschrijving van de inhoud, welke studiemateriaal nodig is en welke bijeenkomsten er zijn. In de OER staat onder andere informatie over het doel en de inhoud van de opleiding (inclusief studiepuntoetkenning), de manier waarop tentamens worden afgenomen, de geldigheidsduur van tentamens en herkansingen, de toelatingseisen voor de studie, en informatie over bindend studieadvies (BSA) en studiebegeleiding. In hoofdstuk 9 van de OER 2022-2023 van de opleidingen CO en CB staan alle onderwijseenheden van de onderwijsprogramma's vermeld. Per onderwijseenheid is het volgende opgenomen:

- a. de naam van de onderwijseenheid;
- b. het aantal studiepunten;
- c. de toetsvorm van alle (deel)toets(en);
- d. de periode waarin de (deel)toets(en) word(t)(en) aangeboden.

Artikel 10.3c WHW behandelt de taken en bevoegdheden van de opleidingscommissie. De commissie heeft tot taak te adviseren over het bevorderen en waarborgen van de kwaliteit van de opleiding. Voor dat het faculteits- respectievelijk instellingsbestuur de OER van een opleiding vaststelt is instemming nodig van de opleidingscommissie op een aantal onderwerpen die in artikel 7.13 WHW genoemd worden. Daaronder zijn voor dit rapport de volgende onderwerpen relevant:

- a. de wijze waarop het onderwijs in de desbetreffende opleiding wordt geëvalueerd,
- b. de kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden die een student zich bij beëindiging van de opleiding moet hebben verworven,
- c. waar nodig, de inrichting van praktische oefeningen en
- d. de studielast van de opleiding en van elk van de daarvan deel uitmakende onderwijseenheden.

Op de onderdelen van de OER waar de opleidingscommissie geen instemmingsrecht heeft, heeft ze adviesrecht. Jaarlijks beoordeelt de opleidingscommissie de wijze van uitvoeren van de onderwijs- en examenregeling. De medezeggenschapsraad dan wel deelraad heeft instemmingsbevoegdheid op de

onderwijs- en examenregeling, bedoeld in artikel 7.13 WHW, met uitzondering van de onderwerpen genoemd in het tweede lid, onder a tot en met g en v, alsmede het derde lid (artikel 10.20, lid 1.e van de WHW). Deze onderwerpen vallen onder de instemmingsbevoegdheid van de opleidingscommissie, zoals hierboven beschreven.

6. Kwantificering studiepuntoekenning bij de opleidingen Communicatie en Creative Business

De commissie heeft geprobeerd op verschillende manieren inzicht te krijgen in de studiepuntoekenning bij de opleidingen CO en CB. De OER 2022-2023 van beide opleidingen vermeldt dat de opleiding een omvang heeft van 60 EC en dat de hoofdfase 180 ECTS omvat (artikel 2.3 OER). De opleiding is verdeeld in studiejaren, met elk 4 blokken van 10 weken en een extra vijfde blok van 8 weken in de zomerperiode (conform artikel 2.4 OER). Alle onderwijseenheden van de onderwijsprogramma's staan vermeld in hoofdstuk 9. Per onderwijseenheid is het volgende opgenomen: a. de naam van de onderwijseenheid; b. het aantal studiepunten; c. de toetsvorm van alle (deel)toets(en); d. de periode waarin de (deel)toets(en) word(t)(en) aangeboden.

In elk blok van 10 weken volgen studenten in het eerste en tweede studiejaar een stone (module) van 15 ECTS. In het tweede studiejaar komt een stage (van 15 ECTS) in de plaats van één van de stones. Derde- en vierdejaarsstudenten volgen in studiejaar 2022/23 nog het oude programma, dat van vóór de invoering van het stones-onderwijs. Of een student een stone heeft behaald wordt getoetst aan de hand van een portfolio. Voor de beoordeling van een portfolio zijn per stone criteria geformuleerd in rubrics. De onderwijseenheid is behaald en de daarbij behorende studiepunten worden toegekend, indien de student voor de toets een voldoende resultaat heeft behaald. Als één onderdeel – ook na herkansing – onvoldoende blijkt, dan wordt geen enkel van de 15 EC toegekend. Aan behaalde deelttoetsen worden immers geen studiepunten toegekend. Dat betekent dat de tussenproducten die studenten inleveren en de feedback die ze daarop tijdens de lesweken in feedbacklessen krijgen, geen onderdeel uitmaken van de summatieve toetsing en geen studiepunten opleveren. De OER biedt geen inzicht in de nadere verdeling van de 15 EC per stone.

Op de website van de HvA is informatie te vinden over de opleidingen CO en CB, gericht op aankomende studenten (<https://www.hva.nl/opleidingen/communicatie>). Daar staat vermeld dat de benodigde tijd 40 uur per week beslaat, met als toelichting: 'Het onderwijs vindt plaats in vier blokken per jaar. Een blok heeft zeven lesweken, waarna je twee toetsweken hebt. De contacttijd is gemiddeld 16 uur per lesweek. Daarnaast besteed je ongeveer 24 uur per week met medestudenten aan het oplossen van het beroepsvraagstuk. Je maakt opdrachten en bereid je voor op lessen.'

Op deze pagina staat een link 'Lees meer over studielast'. Een nieuwe pagina vermeldt bij Studielast (<https://www.hva.nl/opleidingen/communicatie/studielast>): 'Bij deze opleiding heb je per week ongeveer 2,5 dag studielast. Een studiejaar bevat 42 lesweken per jaar. Een contactuur is een onderwijsuur van 50 minuten.' Beide pagina's zijn dus met elkaar in tegenspraak. In bijna alle gesprekken heeft de commissie nagevraagd of het klopt dat de voltijdopleiding een studielast van 2,5 dag per week omvat. Geen van de gesprekspartners wist van het bestaan van deze mededeling op de website.

Om stones op het juiste niveau te kunnen ontwikkelen heeft de opleiding een handleiding ontwikkeld (Korte handleiding niveaubeschrijvingen), aan de hand van verschillende taxonomieën. Iedere student moet, ongeacht de gevolgde route, aan dezelfde eindkwalificaties voldoen. De eindkwalificaties zijn geformuleerd in drie categorieën: Strategie, Productie en Reflectie & Onderzoek. Het zijn generieke

niveaubeschrijvingen van CO en CB op niveau 1, 2 en 3, gebaseerd op de landelijke opleidingsprofielen van CO en CB, het CO+CB-positioneringsdocument 'Een verhaal met twee helden' en het Nederlands kwalificatieraamwerk (NLQF), dat op zeer generieke en abstracte wijze het gewenste eindniveau van hogerberoepsopleidingen in Nederland beschrijft. Tijdens de opleiding wordt op meerdere momenten getoetst of de student het gewenste niveau heeft: na jaar 1 (niveau 1), aan het eind van jaar 2 (niveau 2) en in jaar 4 (niveau 3/eindniveau). Uitgangspunt van de eindkwalificaties is niveau 3, het eindniveau (afgeleid van het NLQF). Om tot een opbouw in niveau te komen (dus om niveau 2 en 1 te kunnen afleiden van niveau 3) worden twee taxonomieën gebruikt: Solo en ZelCom. Solo gaat over niveau van kennis en leerprocessen, ZelCom over complexiteit en mate van zelfstandigheid van taken.

Voor de uitwerking van een stone kunnen de stonecoördinatoren en ontwikkelteams gebruik maken van een handleiding '*How to make a stone*'. Uitgaande van de eindkwalificaties (beoogde leerresultaten) per impactgebied (inhoudelijke leerroute) wordt een beroepsvraagstuk geformuleerd, gekoppeld aan een werkproces en beroepsproducten. Dit werkproces vormt de basis van het onderwijsprogramma. Grofweg zal er per week één taak centraal staan waar de student mee aan de slag gaat. Ook ontstaat er hierdoor wekelijks een tussenproduct, een beroepsproduct waarin de taak vorm krijgt. De student werkt in de stone van werkstap naar werkstap. De student doet dit aan de hand van de *deliverables* die het stoneteam per werkstap maakt (een opdrachtbeschrijving, het tussen- of eindproduct, succescriteria op taak, proces en zelfregulatie). Vanuit de werkstap ontwerpt het stoneteam concrete leeractiviteiten en leermaterialen voor studenten tijdens en buiten de lessen. Er wordt bij deze stap geen berekening gemaakt van de studielast voor studenten, wel van de taakbelasting voor docenten.

In de propedeuse begeleidt een vast team van drie docenten gedurende zeven van de tien weken een klas van gemiddeld 32 studenten bij hun werkproces. In een week is 4 x 3 uur contacttijd geroosterd met de klas. Iedere docent wordt voor één blok van drie uur individueel ingezet. Deze docent begeleidt vanuit de eigen expertise de studenten met het uitvoeren van de taak van die week. Ook is er wekelijks een blok van drie uur waarop alle drie de docenten zijn geroosterd voor de formatieve evaluatie (FE) in een feedback- of FE-les. De student heeft daarnaast ook bijna wekelijks twee uur ingeroosterd voor het coachingsprogramma. Op niveau 2 is er eveneens een vast team van drie docenten op één klas. Er worden dan echter ook lessen of workshops gegeven door experts uit andere teams, externe professionals of onderzoekers. Dit heeft geen effect op de wekelijkse contacttijd. Aan het begin van week 8 leveren de studenten hun individuele portfolio's in waarin ze de beroepsproducten en hun proces een plek geven. De drie beoordelende docenten kijken samen na op hiervoor ingeroosterde momenten. Zij beoordelen op deze manier geïntegreerd aan de hand van rubrics of de student voldoende kan aantonen dat de leeruitkomsten van de stone zijn behaald.

De commissie stelt vast dat in bovengenoemde handleidingen (niveaubeschrijvingen en '*How to make a stone*') veel aandacht wordt besteed aan de inhoud en het gewenste niveau van de stones. Er is echter geen expliciete aandacht voor de berekening van de studielast: hoe per stone een studiebelasting van 15 EC = 420 uur wordt gerealiseerd blijft ongewis. Ook in de studiegids en de studiehandleidingen staat slechts de contacttijd vermeld, de benodigde tijdsinvestering voor overige activiteiten zoals zelfstudie, afspraken maken, interviews houden, verslagen en video's of podcasts maken, niet.

Dit wordt bevestigd in de verschillende interviews met opleidingsmanagers, opleidingscommissie, examencommissie, onderwijskundigen en docenten (zie voor meer details hoofdstuk 7). Studiepunten en studiebelasting vindt men zeker een relevant thema en ook is men het erover eens dat dit in orde moet zijn, maar buiten het MT is in geen enkel gremium de studielast een expliciet onderwerp van gesprek geweest, noch bij de ontwikkeling van de stones, noch bij de vaststelling van de OER. De inhoud en het niveau (de kwaliteit) stonden voorop.

In een van de gesprekken kreeg de commissie als aanvullende informatie dat enkele stonecoördinatoren wel de geplande studiebelasting hebben berekend. Op haar verzoek ontving de commissie deze berekeningen. Bij de stone Creatie met innovatie (niveau 1) komt de totale studielast uit op 333 uur, gebaseerd op acht werkstappen. Bij de stone Online merken bouwen (niveau 2) komt het totaal uit op 306 uur. Van de overige stones is een dergelijke berekening niet bekend.

7. Praktijkervaringen van docenten en functionarissen met studiebelasting bij de opleidingen Communicatie en Creative Business

De commissie heeft in totaal 17 docenten en functionarissen, onder wie de melder, geïnterviewd. Hoewel er gesproken werd over de verschillende uitdagingen die de onderwijsvernieuwing bij CO en CB met zich meebrengt, de groei van de opleidingen CO en CB, in het bijzonder qua studenten- en docentenaantallen, waren de belangrijkste onderwerpen voor de analyse van die interviews: studiebelasting, ECTS/studiepunten, verdeling van verantwoordelijkheden, opvallende zaken.

Studielast als agenda-onderwerp

Zoals vermeld in hoofdstuk 6 was de (berekening van de) studielast bij de voorbereiding van het stones-onderwijs geen expliciet onderwerp van gesprek binnen CO en CB of op faculteitsniveau. Op de vraag hoe wordt gemonitord of de studiebelasting in overeenstemming is met de toekenning van punten verwijst één van de geïnterviewden naar het overleg met stonecoördinatoren waar het niveau van de opleiding onderwerp van gesprek is. Niveau is volgens de commissie echter niet hetzelfde als studiebelasting. De studiebelasting is volgens de geïnterviewde wel 'onderwerp van gesprek' in het managementteam (verder: MT), maar concrete zaken blijken er niet over te melden. 'Er echt mee aan de slag gaan is een zaak voor de curriculumcommissie in samenspraak met de stonecoördinatoren' en er zijn kalibreersessies. Iedere docent kan melding maken van iets dat niet goed zit. Er is grote openheid richting stonecoördinatoren of het MT. Of en hoe er vervolgens daadwerkelijk actie wordt ondernomen naar aanleiding van zo'n melding, kon de betreffende geïnterviewde niet concreet illustreren. Als mogelijke verklaring stelt deze betrokkene dat er zoveel aandachtspunten zijn bij het invoeren van stones-onderwijs dat het precieze berekenen van de studielast erbij ingeschoten lijkt te zijn. Ook twee andere geïnterviewden bevestigen dat het punt van de studiebelasting nooit een expliciet onderwerp van gesprek is geweest. Het onderwerp is 'toch een beetje een ondergesneeuwd issue in het geheel'.

Vergelijking met het oude programma

Als de commissie aan de verschillende docenten en functionarissen vraagt of de studie in het stones-onderwijs lichter is dan in het oude programma, komen daar uiteenlopende antwoorden op. Volgens een van de geïnterviewden is er al vanaf het begin discussie over de werkdruk voor de studenten. En kijkend naar de werkbelasting van 15 ECTS: in het oude werkmodel waren er meestal vier of misschien zelfs vijf modules van 3 of 4 punten, waar allemaal opdrachten en een duidelijke eindopdracht of een toets of een portfolio werden geleverd. Dus meestal vier of vijf toetsen voor 15 punten. Dat werd nu één module, dus deze geïnterviewde dacht direct: 'Wat is dat weinig.' Twee stones tegelijkertijd doen mag niet, maar qua belasting zou het volgens hem wel kunnen.

De melder zegt dat hij verhalen hoort dat studenten helemaal niets doen en dan in week 7 aan de slag gaan en het eindproduct inleveren. Een van de geïnterviewden herkent dat: 'Het kan zeker, ik heb het

zeker in blok 1 ook meteen gezien.' Hij gokt dat een gemiddelde student voor die ene opdracht, alles optellend en aftrekkend, waarschijnlijk de helft van de tijd (*opmerking commissie: 210 uur dus*) nodig heeft om zo'n stone te volbrengen. Het is voor de student volgens hem dan ook veel gemakkelijker geworden. Volgens hem is er veel verloop bij collega's vanwege het nieuwe onderwijsmodel en ook de studenten lijken niet erg gemotiveerd gezien de hoge percentages van studenten die de stones niet halen. 'Studenten willen uitgedaagd worden.' De geïnterviewde illustreert dit met een ervaring van vóór stones. Studenten moesten voor één module van 3 punten ongeveer net zoveel doen als nu voor 15 punten en dat werd gewaardeerd omdat er veel geleerd werd. In een ander interview stelt een geïnterviewde van sommige docenten te horen dat het onderwijs 'verkleutert'. Een ander vangt signalen op van docenten over de formatieve evaluatielessen: studenten zijn daar niet altijd aanwezig en missen zo feedback en peer-review. Hij ziet ook signalen dat een student die niet de lessen heeft gevolgd, toch slaagt voor de stone. Deze geïnterviewde benadrukt het verband tussen het aantal uren dat een student aan de studie besteedt en het niveau dat hij of zij kan halen: zo hebben bemoeienissen met het niveau ook een relatie met de studielast.

Andere geïnterviewden betwijfelen daarentegen of het mogelijk is dat een student pas in week 6 actief wordt en toch slaagt voor de stone. Eén van hen zegt: 'Het zou wel kunnen, maar we houden de aanwezigheid bij en ook de relatie tussen aanwezigheid en het cijfer. Studenten die niet of nauwelijks komen of die pas op een veel later moment komen, die hebben toch overwegend wel allemaal een onvoldoende.' Deze persoon vindt weliswaar dat het programma wel iets zwaarder mag en dat er best iets meer theorie in zou mogen zitten, maar bestrijdt dat de stones 'veel te licht' zouden zijn of dat studenten heel makkelijk hun studiepunten krijgen: 'Dat is zeker niet het geval.' Ook een andere geïnterviewde is van mening dat een te geringe studielast niet zozeer samenhangt met het stones-onderwijs: 'Ik denk dat het probleem er was en dat het er is en dat we daar iets mee moeten. (...) Te geringe studielast is een bekend fenomeen en een ongewenste situatie. Het is altijd een belangrijk aandachtspunt en nu des te meer als studenten de indruk krijgen dat ze weggelaten met bijvoorbeeld zich niet in literatuur verdiepen en de theorie niet toepassen op het beroepsvraagstuk.'

Verschillen tussen studenten

In de gesprekken wijzen de functionarissen en docenten op de verschillen tussen studenten(groepen). Eén geïnterviewde vraagt zich af of een studielast van 40 uur per week realistisch is bij de grote diversiteit aan studenten, en weet daar geen passend antwoord op: 'Als je ijverig bent als student, kun je wel een goed gevuld programma (40 uur per week) hebben, maar het is ook mogelijk met de helft van die investering de stone af te ronden.' Eén van de verschillen tussen studenten wordt gevormd door de vooropleiding. De ervaring van een geïnterviewde is dat 'de vwo'ers er gewoon fluitend doorheen gaan, nu maar ook vroeger. Het is natuurlijk zo dat de zwakste studenten de meeste uren moeten investeren om de eindstreep te halen. Als een student gewoon intelligent is en een beetje een podcastje of een beetje video kan maken, dan zal die die uren zeker niet nodig hebben.' Daarnaast wijst een ander op het verschil tussen de theorie en de praktijk: 'Er zijn natuurlijk een hoop studenten die er ook naast werken. Maar goed, wij maken het onderwijs op de ECTS. Dus ja, de één doet het sneller dan de ander. De één heeft meer tijd nodig om toe te passen, te verwerken, ja dat verschilt.'

Berekeningen

De commissie heeft in alle interviews gevraagd of er per stone een berekening is gemaakt van het aantal uren studielast. In een van de interviews vernam de commissie: 'Ik ga ervan uit dat dat gebeurd is, maar ik kan dat niet vertellen. Ik zou willen adviseren dat ieder stoneteam dat moet opleveren.'

Vanuit de ontwikkeling hoe de module eruitziet, hoeveel studie-uur daar tegenover staan, moet dat gewoon aangeleverd kunnen worden en als het er niet is, kan het in retrospectief gemaakt worden.' De commissie stelt op basis van alle interviews vast dat het weliswaar gebruikelijk is dat in een studiehandleiding staat om welke studiebelasting het gaat in de opleiding: er staat hoeveel contacturen, hoeveel zelfwerkzaamheid en welke werkvormen er zijn en hoeveel tijd die vragen. De berekening moet optellen naar het aantal uren en dus tot het aantal EC. Een dergelijke studiehandleiding is echter niet boven water gekomen voor CO en CB. De verwijzing naar Brightspace (het elektronisch leerplatform) leverde ook niet een duidelijke indicatie van de benodigde tijd voor de diverse activiteiten. De commissie vond het opmerkelijk te horen dat een uitvraag naar de werkelijke studielast elders wel gedaan wordt: bij een minor van een andere opleiding wordt gevraagd aan studenten dagelijks hun uren bij te houden.

Eén van de geïnterviewden zegt nooit een concrete berekening gemaakt te hebben van de studielast voor studenten. Een ander licht toe dat gekeken is naar de zwaarte van de verschillende labels (inhoudelijke gebieden) in een stone, die in het oude programma zelfstandige modules waren. 'Daarbij grijpen we natuurlijk ook terug op het onderwijs dat we altijd al gegeven hebben, want je gaat niet ineens totaal andere inhoud geven.' Daar voegt deze geïnterviewde eerlijkheidshalve aan toe dat de stonecoördinatoren niet echt helemaal zo'n berekening hebben gemaakt.' Deze geïnterviewde is niet heel verbaasd over de inhoud van de melding: 'Want ik hoor het wel meer. Kijk, als je echt het rekensommetje maakt van 15 keer 28 uur en het feit dat wij zeven weken lesgeven, dan is het al bijna onmogelijk natuurlijk om daar aan te komen.' In andere interviews volgt op deze rekensom, die 60 uur studielast per week oplevert, een vergelijkbare reactie: 'Ja, dit is een hiaat in dit systeem, daar ben ik het mee eens. In mijn beleving gaat een student niet 60 uur per week gedurende die zeven weken aan het werk. Er zit natuurlijk een piek aan het einde van die periode, maar inderdaad, dit deel ik. Dus deze rekensom laat een hiaat zien. Eigenlijk geef je maar zeven weken actief les, dan zijn ze nog met het portfolio bezig en dan heb je nakijktijd, ja, dat is zo.' 'Ik denk dat als je twee weken tussenpauze houdt, het per definitie een uitdaging is om de ECTS te halen, de studiebelasting te halen.'

Aanloopproblemen

Uit de verschillende interviews blijkt dat men een deel van de problematiek wijt aan het feit dat het om een eerste implementatiejaar van het stones-onderwijs gaat. Signalen worden gehoord: 'We zijn eigenlijk het hele jaar wel aan het reviseren geweest.' Voor volgend jaar worden concrete verbeteringen voorzien. Het stones-onderwijs gaat uit van een grote mate van zelfstandigheid bij de studenten. Dat bleek niet voor alle eerstejaarsstudenten een realistische verwachting te zijn. Daarom wordt volgens één van de geïnterviewden gezocht naar een meer schoolse benadering in het eerste jaar. Daarna moet de student zelfwerkzaamheid ontwikkeld hebben. Een ander licht toe: 'Wij hebben wel aangegeven dat we volgend jaar een hardere kennistoets gaan toevoegen, om toch wat meer bagage mee te geven en te zorgen dat studenten meer uren maken.' Zo'n kennistoets is dan voorwaardelijk voor het inleveren van de eindopdracht. Dat zijn aspecten waar onderwijskundig docenten aan werken en dat heeft nu ook de aandacht in de revisie. Onder een aantal stonecoördinatoren leven volgens deze geïnterviewde vergelijkbare opvattingen: de theoretische component, het ontwikkelen van studievaardigheden en met name het meegeven van bagage straks voor het werkveld moet breder zijn dan alleen wat de student toepast in deze stone.

Een participatieplicht in het algemeen en in het bijzonder voor de feedbacklessen, de formatieve evaluatie, zou ook gunstig uitpakken voor verzwaring van de opleiding. Bovendien moeten studenten elke week wat inleveren. Als oplossing wordt ook versterking van de coachlijn aangedragen: 'We willen veel meer die transfer van stone naar stone, dat leren, benadrukken. We krijgen een nieuwe coachlijn vol-

gend jaar en de gedachte is dat je juist die tussenfase, dus die fase dat je je werk hebt ingeleverd en voordat de volgende stone begint, heel sterk gebruikt.' Een andere mogelijkheid die in een overleg van stonecoördinatoren aan de orde is gesteld is om gedurende acht weken les te geven of om in week 5 een roostervrije week in te bouwen om studenten de gelegenheid te geven intensief met hun product aan de slag te gaan. Tot beide voorstellen is volgens de geïnterviewde niet besloten door het MT. Inmiddels heeft de commissie vernomen dat het MT voor het komende studiejaar voorstellen heeft gedaan om deze punten (participatieplicht, versterking coachlijn, extra lesweek) in te voeren.

8. Praktijkervaringen van studenten met studiebelasting bij de opleidingen Communicatie en Creative Business

In totaal heeft de commissie tien studenten geïnterviewd. Geen van deze studenten vindt de studie zwaar, en ook van medestudenten horen ze dergelijke geluiden. Vrijwel alle geïnterviewde studenten vinden dat er bij heel veel stones van niveau 1 en 2 wel meer mag gebeuren. Enkele citaten:

- 'Ik vind dat er meer van ons gevraagd mag worden;'
- 'Als ik voor mijzelf spreek, vind ik de studie nu gewoon makkelijk;'
- 'Het is niet per se een moeilijke opleiding. Ik zou er wel wat steviger tegenaan willen soms, vooral op theoretisch vlak;'
- 'Ik zou het zeker terecht vinden als de opleiding wat zwaarder werd. Ik vind de 15 studiepunten eigenlijk overdreven in vergelijking met wat we moeten doen;'
- 'Wat ik nu heel erg hoor van studenten, is dat je eigenlijk in de stone niet heel veel werk hebt. Je moet wel dingen doen, je levert tussenproducten in en je maakt je eindopdracht, maar over een stone gezien, valt het nog best wel mee wat je moet doen.'

Eén van de studenten drukt het nog sterker uit: 'Tijdens de lessen denk ik "Wat doe ik hier?" Het is duidelijk dat veel studenten gestopt zijn met het volgen van lessen. Zelf denk ik wel twee stones te kunnen halen in één maand tijd.' Hij is niet de enige die de studie erg licht vindt: 'O nee, echt niet, nee. Ik hoor dit echt van iedereen. Maar heel erg veel mensen vinden het wel lekker, die zijn er wel blij mee. (...) Wat ook 'bizar' is zijn de twee of drie weken vakantie na elk blok. De meeste studenten gaan pas in week zes of zeven echt aan de slag om de stone nog te halen.' Het komt geregeld voor dat studenten het studietempo veel te langzaam vinden. Omdat het niet mogelijk is twee stones tegelijk te volgen, doen sommigen dan elders een opleiding erbij.

Zelfs studenten die zeggen alles goed bij te houden zijn niet fulltime met de studie bezig. Eén van hen spreekt uit een fulltime opleiding, waarbij je dan 13 uur in de week bezig bent, niet fulltime te vinden. Deze student gaat altijd naar de lessen, maar ziet dat de klas van ruim dertig studenten teruggelopen is naar acht studenten. De geïnterviewde studenten verschillen van mening over de samenhang tussen aanwezigheid bij de lessen en het halen van een stone. Eén student ziet een duidelijke relatie tussen lessen volgen en slagen voor de stone: een vaste kern van tien studenten die de lessen volgen haalt de stone gewoon. Een andere student merkt op dat de mensen die niet naar les komen de stone niettemin vaak halen, terwijl een derde dat iets anders ziet: ook mensen die naar les zijn gekomen halen soms de stone niet. Weer een andere student wijst op het bestaan van Stuvia, waar studenten bestanden en samenvattingen kunnen kopen. Docenten zijn daar erg op tegen, maar studenten die daar gebruik van maken zullen later wel tegen de lamp lopen volgens deze geïnterviewde: 'Het is hun eigen schuld als dat gebeurt wanneer ze zich zo weinig inspannen voor de studie.'

Eén van de geïnterviewde studenten kiest een heel andere insteek en zegt: 'Ik vind die uren ook een beetje, ik weet niet of het er een goed woord voor is, een beetje achterhaald, eigenlijk, want ik ga uit van inzet en, bij dit onderwijs dan, creativiteit. En aan de hand van je resultaten kun je dat meten, vind ik. In één minuut kan ik een creatiever idee of concept bedenken dan waar iemand misschien een heel blok mee bezig is.' Een andere student zegt er zelf voor te zorgen dat via zelfstudie de opleiding voor hem voldoende body krijgt.

De commissie ziet in bovenstaande een duidelijk beeld ontstaan dat de studiebelasting in de ogen van studenten te licht is. Sommige studenten zeggen zich zorgen te maken over de waarde van hun diploma als zou blijken dat de studielast niet groot genoeg is. Er zijn ook studenten die aangeven dat de hoogte van het collegegeld niet in verhouding staat tot het geboden onderwijs: 'voor dat geld mag je toch meer verwachten'.

Concrete inzet

Op de vraag naar de werkbelasting antwoorden de geïnterviewde studenten dat ze in ieder geval tien contacturen per week hebben: drie lessen van elk drie uur (waarbij een lesuur 50 minuten omvat) met één docent per les en dan nog de feedbackles van drie uur met drie docenten. Daarnaast moeten ze dus de andere 30 uur vullen. Een van de studenten licht toe: 'Wat doe ik daarmee? Experts mailen, dat kan heel veel tijd kosten of heel weinig, want het ligt er net aan of iemand reageert of niet. De producten maken, ik moet nu bijvoorbeeld iemand interviewen. Dan moet ik een interview inplannen, voorbereidingstijd, interview, het naverken, verslagen schrijven. Dat is waar mijn tijd in zit.' In sommige stones komt het voor dat in de lessen soms nog een kwartiertje of een half uurtje gelegenheid is om aan de opdracht te werken, waardoor studenten dan ook vragen aan de docent kunnen stellen, waardoor je dan thuis weer minder hoeft te doen.

Een student merkt op dat je bij deze opleiding je uren niet hoeft te verantwoorden. Hij vindt het wel goed aan zijn huidige opleiding dat 'wat je investeert in je studie er ook voor jezelf uitkomt en dat medestudenten niet met niets doen gewoon meeliften: maar je moet natuurlijk ook wel een beetje inschatten hoeveel tijd je aan iets kwijt bent. Want ik weet nu echt niet hoeveel tijd ik aan iets besteed.'

De meeste studenten kunnen wel een schatting geven van hun uren studiebelasting:

- Een student concludeert dat ze meer tijd aan de studie zou moeten besteden en minder aan werk. Vorige week heeft deze student 'er wel sowieso naast de studie nog wel 20 uur aan gezeten. Want toen moest je een onderzoek doen. En als je dan zo'n onderzoek moet doen, krijg je alleen feedback als je het inlevert. En daardoor denk ik: ik wil feedback, dus ik lever het in. Dus dat werkt. Maar dat is nog lang geen 40 uur. Hoeveel wel? 10, 20, 30 uur in de week.'
- Een andere student vertelt 'echt wel veel tijd in de studie te stoppen' door na de lessen thuis nog twee tot drie uurtjes eraan door te gaan en nog even ideeën in de avond uit te werken. Hij gaat naar de lessen op school, maar dat zijn niet echt volle dagen. 'Alle uren bij elkaar gaat het misschien om één of twee volle dagen, twaalf uur, dat is niet heel lang. Het kan ook dat je ineens twee, drie lessen op één dag hebt en twee dagen niks doet.'
- Een aantal studenten noemt 20 - 25 uur per week, bijvoorbeeld door 8 uur per week te besteden naast de contacttijd.
- Maximaal 13 uur gedurende de eerste weken van een stone en aan het eind een drukke week met 20 uur aan het einde, wat dan uitkomt op een gemiddelde van 15 uur, 'en dat is dan nog hoog geschat'.
- Een andere student zegt nu in verband met een herkansing echt wel te moeten werken: vier uur per dag. De eerste stone was met één week werken behaald, met maar een enkele keer een les

volgen.' Voor zijn eerste stone heeft hij maar twee tussenproducten ingeleverd in plaats van acht en de stone toch gewoon in één keer gehaald.

- 'Ik vind dat ik er vrij weinig voor hoeft te doen. We hebben 10 uur in de week les en misschien dan nog je mentor erbij en dan een half uurtje huiswerk en dan ben ik er wel. En de laatste periode dan misschien 10 uurtjes huiswerk, omdat je dan aan het einde van je project zit en je je deadline hebt. Maar verder is het niet alsof ik er veel meer voor doe.'
- 'Mijn tijdsbesteding bedraagt zo'n twee uur per week naast de lessen: ik weet gewoon dat als ik er in de les bij ben en ik hou dat bij, dan hoeft ik er niet zoveel buiten school aan te werken, want vaak mag je in de les ook heel veel werken aan de producten. Dan heb ik nog een paar uur per week nodig om het echt af te maken en dan heb ik het klaar.'
- 'Het gaat een beetje in golven. Van de eerste week naar de laatste week is het een soort opbouwende golf, met kleine tussengolfjes, zo zie ik het. (...) Naar het einde wordt het steeds drukker. Dan komen allemaal dingen bij elkaar, (...) Dus in de laatste twee, drie weken ben je wel goed bezig. In het begin vind ik het nog wel meevallen.' Die laatste weken denkt hij wel zo'n vijf à zes uur per dag bezig te zijn. De eerste weken naast de contacturen een dag of twee. Als je ingeleverd hebt ben je twee weken vrij.

Sommige studenten wijten de lage studiebelasting aan miscommunicatie, vooral in het eerste blok: 'Ik denk dat er bij heel veel stones wel goed is nagedacht over hoeveel er nodig is, maar dat de communicatie onder leraren over wat er verplicht gesteld moet worden of niet de studiebelasting omlaaghaalt.' Studenten redeneren dan: 'Dit staat wel in de stone, maar dit hoeft ik niet te doen, dus dan doe ik het ook niet, want het telt aan het einde niet mee voor een cijfer.' Deze studenten zeggen dat - omdat tussenstappen niet verplicht zijn - je aan het einde van sommige stones kunt volstaan met '16 uur erin stoppen en dan heb je je opdracht gehaald.'

Nevenactiviteiten

Vrijwel alle geïnterviewde studenten combineren de studie met een of meer banen of baantjes, de helft van hen voor ongeveer twee dagen per week, anderen iets meer (20 uur per week) of iets minder (een of twee shifts van 8 uur, een nulurencontract). De helft van de geïnterviewden is daarnaast actief binnen de HvA, als klassevertegenwoordiger en/of in de opleidingscommissie.

De studenten werken niet omdat ze de opleiding te licht vinden, maar ze hebben er een baan bij uit financiële noodzaak: 'Wij zijn wel een generatie waarbij het leven duurder en duurder en duurder wordt. Wij hebben nog geen studiefinanciering en daarom ga ik ook eerlijk zijn. Ik werk niet die 30 uur aan school.' De relatie met de studiebelasting is duidelijk: een student zegt dat als hij minder zou werken, hij ook meer tijd aan zijn studie zou kunnen besteden. Een andere student zegt: 'Dan ben ik ook heel eerlijk dat ik niet altijd mijn studiebelasting haal vanwege mijn werk.'

Het is niet verwonderlijk dat studenten die hun opleiding zelf moeten bekostigen zich afvragen of ze voldoende waar voor hun inspanning en hun geld krijgen. Eén van de geïnterviewde studenten verwoordt het als volgt: 'Als je nu vier van de vijf onderdelen van één stone hebt gehaald, dan krijg je nul studiepunten. Dat is eigenlijk niet eerlijk. Wat ook niet eerlijk, eigen heel kwalijk is, is dat je als CO-student kunt zakken omdat je een CB-vak niet gehaald hebt, terwijl je eigenlijk niet voor CB gekozen hebt. Een ander punt is de Adobe-programma's: je wordt verwezen naar YouTube-filmpjes om dat onder de knie te krijgen, maar een vriend zei dat hij geen € 2.500 collegegeld heeft betaald om YouTube-filmpjes te kijken, hij wil gewoon een docent die hem dat uitlegt.' Een andere student vindt de twee weken vrij aan het eind van de stone 'absurd', zeker omdat een student ruim € 2.000 collegegeld betaalt.

Verschillen tussen studenten

In het algemeen vinden studenten dat het aan je talent ligt hoeveel tijd je moet besteden. Daarnaast wijzen ze erop dat de vooropleiding van een student effect heeft op de benodigde studie-inspanning om een stone te halen. Volgens sommigen hebben met name studenten die vwo gedaan hebben, het gemakkelijker om zonder veel inspanning toch hun stone te halen: 'Ik kom van het vwo, dus dat is voor mij natuurlijk echt een stap terug. Er zijn wel heel veel mensen die bijvoorbeeld niet van het vwo komen en die hebben het wel iets moeilijker.' Andere studenten vinden dat mbo'ers in het voordeel zijn. Een student zegt over zichzelf: 'Ik denk ook dat dat komt omdat ik hiervoor een vooropleiding heb gedaan die ook heel erg leek op wat ik nu aan het doen ben. En daarin werkte ik ook in projecten en was het ook een beetje hetzelfde soort model, om het zo te zeggen. Dus voor mij was het sowieso makkelijk, zo van binnenrollen, maar de lessen die ik krijg, komen gewoon ook heel veel overeen.' Een andere student merkt in zijn klas en bij zichzelf dat er een heel groot verschil is in de mensen die van havo afkomen en mbo. Hij denkt dat mbo'ers best een grote voorsprong hebben.

Verschillen tussen stones

Niet alle stones vergen dezelfde inspanning van studenten. Drie citaten ter illustratie:

- 'Toen ik 'Online merken bouwen' volgde, toen dacht iedereen echt zo van: "Wat is er nu aan de hand, ik snap er helemaal niks van. Het is heel veel werk. Ik heb heel veel stress. Ik moet de nacht doorhalen." Die verhalen hoor je ook. En daardoor vind ik het heel lastig om dan een mening over de studiebelasting te hebben.'
- Als tussenstappen niet verplicht zijn kun je aan het einde van sommige stones volstaan met '16 uur erin stoppen en dan heb je je opdracht gehaald.' Waar bij een stone tussenstappen verplicht zijn, lukt dat niet. Er zijn dus verschillen tussen de stones: 'ik denk dat er bij sommige stones inderdaad gewoon meer zou moeten gebeuren, omdat je niet genoeg verdieping krijgt en niet lang genoeg erop ingaat. Maar bij sommige stones is de hoeveelheid werk die erin zit echt prima, maar moet er gewoon even wat strakker gekeken worden naar hoe en waar je het moet maken, zodat je inderdaad niet maar 2 uurtjes huiswerk hebt, maar nog even 6 uurtjes hieraan moet zitten om dit te kunnen inleveren.'
- 'Er was maar één docent die daar wel heel streng op was en aan het begin van de stone zei dat we hier wel 400 uur mee bezig moesten zijn en als je dat niet doet dan ga je je stone niet halen.'

Aanpassingen in de loop van het jaar

Studenten ervaren ook verschillen tussen het begin van het jaar en de latere blokken, vooral na blok 2. Als verklaring geven de studenten dat het in blok 1 allemaal nieuw was voor de docenten. Ze begrijpen dat in blok 1 sprake was van opstartproblemen en de studiebelasting niet helemaal klopte, omdat er toen nog heel veel onduidelijk was. Studenten vroegen wel hoe ze dingen moesten aanpakken, maar docenten wisten ook niet helemaal hoe het moest. In blok 2 gold dat ook nog wel een beetje. Een student verklaart: 'Ik vond dat we pas bij blok 3 en 4 pas echt onderwijs begonnen te krijgen.'

Studenten ervaren dat de vakken in de loop van het jaar worden bijgesteld: er worden hogere eisen gesteld. Dus ze moeten echt harder werken in het derde blok dan in de eerste twee blokken. Zoals een student het verwoordt: 'Ja, ik merk ook wel dat ik nu soms gewoon echt met mijn handen in het haar zit. Want in het begin van het jaar ging het werken naast de studie echt heel makkelijk. En ik merk nu

wel dat ik steeds vaker zit: Ik moet vandaag werken, maar ik moet voor school werken, dus waar ga ik tijd vandaan halen.'

Mogelijke oplossingen

De geïnterviewde studenten hebben verschillende suggesties om de studie zwaarder te maken. Een student vindt dat het alleen beter kan worden als ze 'de opdrachten moeilijker gaan maken en het niveau flink omhoog gaan gooien'. Een andere student zegt: 'Ik denk dat we meer contacturen moeten hebben, waarbij leraren ook gewoon wat dieper op de stof ingaan. Het probleem is nu ook dat de stones worden gemaakt door de stoneteams en de leraren moeten volgen en geven wat de stoneteams hebben gemaakt.' Een derde student wijst op de opzet van de Formatieve Evaluatie-lessen (de FE-lessen of feedbacklessen): 'De FE-lessen nu verplicht maken heeft geen zin. Zoals het er nu voorstaat, gaat het niet werken, daar worden we niet beter van. Als je die FE-lessen beter indeelt, eventueel meer vanuit de docent naar leerling en niet meer van leerling naar leerling, dan zou het beter kunnen werken.'

Een oplossing zien de studenten in een groter aantal lesweken: 'Ja, ik zou het inrichten door het twee weken langer of één of anderhalve week langer te maken en er iets meer bij te maken, zodat we iets meer studiebelasting hebben, in die zin, een opdracht nog erbij. Dat we ook weer wat langer hebben en dat we ook echt een goed product kunnen inleveren'. Een medestudent vindt het wel fijn een week vrij te zijn, maar vindt de tweede week al vervelend worden. Er zou dan extra onderwijs of instructie gegeven kunnen worden: 'Wat ik misschien zou invoeren is inderdaad gewoon weer een portfolio of zo, dat je vanaf het begin van het jaar bijhoudt tot aan het einde van het jaar, waarin echt je ontwikkeling wordt gemeten, als het ware. En dat je daar ook een voldoende of onvoldoende voor krijgt. Waar je bij een onvoldoende bijvoorbeeld een opdracht opnieuw moet doen. En als het goed is, is het gewoon goed. Maar dat je wel constant bezig bent met je opleiding.' Dit idee komt terug in een ander interview: 'Ja, wat ik heel erg mis in het onderwijs van nu, is dat je echt met een groepje iets gaat bouwen, iets gaat maken. Dus waarom doen ze niet dat je vanaf jaar 1 met een bepaald groepje, of je dat uit mag kiezen, geen idee, bijvoorbeeld een onderneming of een YouTube-kanaal gaat beginnen.'

De lesvrije weken in een blok zouden beter benut kunnen worden, vinden ook andere studenten: de (vrijwillige) workshops moeten niet meer extracurriculair zijn. 'Er is een hele lijst aan verschillende activiteiten die je kan doen in die periode. Maar dat is allemaal vrijwillig. Vanuit school zijn ze er wel mee bezig om die tussenweken beter in te zetten. Dus om daar misschien ook workshoplessen van te maken, waarin ook de leerlingen natuurlijk meer contacturen krijgen.' Dit wordt door een andere student ondersteund: 'Wat ik wel interessant zou vinden is om met de bestaande workshops in het midden van de stone een hele workshopweek te maken.'

9. Monitoring van de balans tussen studiebelasting en studiepunten-toekenning bij de opleidingen Communicatie en Creative Business

De balans tussen studiebelasting bij de stones en het toekennen van 15 ECTS is niet expliciet onderdeel van monitoring bij de Faculteit FDMCI of bij de opleidingen CO en CB in het studiejaar 2022-2023. Er is wel een uitgebreid kwaliteitssysteem dat uiteenlopende knelpunten doorlopend signaleert en terugkoppelt aan betrokkenen. Zo zijn studentevaluaties uitgevoerd van de tien stones op niveau 1 en 2 (de eerste drie blokken van dit studiejaar). Ook de *Body of Knowledge, Skills and Attitudes* (hierna: BOKSA)

2022-2023 uitsluitend gericht op inhoud en niveau is geëvalueerd. Geen van beide instrumenten heeft aanduidingen of verwijzingen naar studiebelasting of ECTS.

Verder gaf de examencommissie, hoewel ze geen meldingen van een te lage of hoge studiebelasting voor studenten had ontvangen, zorgelijke signalen af over knelpunten zoals het ontbreken van een toetsplan en -organisatie, onduidelijkheden over (eind)niveau en over de vraag of studenten wel eigen werk inleveren. De opleidingscommissie heeft dit studiejaar studiebelasting wel aangestipt in de context van het aankakten van de onderwijskwaliteit van stones en de werkdruk van docenten. Studiebelasting voor studenten stond echter niet als een apart knelpunt op de agenda van de opleidingscommissie. De Deelraad heeft vorig jaar in eerste instantie aangegeven niet in te stemmen met de OER omdat het de raad onder andere niet duidelijk was hoe de studielast was opgebouwd voor de portfolio's van de studenten die stones afronden. Na afstemming heeft de Deelraad alsnog ingestemd.

Binnen de Faculteit FDMCI is het de afdeling Onderwijs & Onderzoek die monitort, terwijl bij de opleidingen CO en CB het team Kwaliteitszorg monitoring en studentevaluaties uitvoert. Qua monitoring gaat het om de Nationale Studenten Enquête (NSE), de 100-dagenmonitor, die onder de eerstejaars wordt uitgezet over hoe ze de eerste 100 dagen hebben ervaren, de HBO-monitor, de exitmonitor, tweemaal per jaar een integrale evaluatie van beide opleidingen en zogenoemde *sensemaking sessies* waar de verschillende evaluaties worden besproken. Ook wordt er bij studenten uitgevraagd hoe zij het stones-onderwijs evalueren. Vervolgens vindt een terugkoppeling plaats naar onder andere de opleidingsmanagers, de opleidingscommissie en de afdeling Onderwijs en Onderzoek, om zo nodig te kunnen bijstellen en te kunnen monitoren.

Qua studentevaluaties wordt er na ieder blok een enquête onder alle studenten per stone uitgevoerd. In de studentevaluaties per blok zitten onder meer de vragen: "Het niveau van de stone was: te laag/laag/precies goed/hoog/te hoog" en "Ik ervaarde de studiedruk binnen de stone als: te laag/laag/precies goed/hoog/te hoog". Studenten geven in meerderheid aan de modules qua niveau 'precies goed' te vinden. De kanttekening hierbij is dat de respons op de studentevaluaties laag is, gemiddeld 18%, zoals bevestigd in interviews met functionarissen. Dat betekent dat er met de uitkomsten niet echt gewerkt kan worden. Mede daarom vinden er ook panelgesprekken plaats met de klasvertegenwoordigers.

Uit de 100-dagenmonitor komt naar voren dat studenten van de opleiding CB het tempo en de balans tussen studie en werk/privé positiever beoordelen dan in voorgaande jaren, maar het niveau lager beoordelen dan in voorgaande jaren. De ervaring met studielast (In hoeverre komen je huidige ervaringen overeen met het beeld dat je van tevoren had? [1 = lager/minder dan verwacht, 5 = hoger/meer dan verwacht]) is significant lager dan voorheen en in vergelijking met andere opleidingen aan de HvA. Het volgen ("Ik volg alle studieactiviteiten") en voorbereiden van studieactiviteiten ("Ik bereid mijn studieactiviteiten voor") ligt op het niveau van andere opleidingen aan de HvA, maar iets lager dan in voorgaande jaren van de opleiding; de scores over het nut van de opleiding zijn lager dan in voorgaande jaren. Bij de opleiding CO laat de 100-dagenmonitor geen significante verschillen zien met vorig jaar of de HvA in het algemeen. Evenals bij de studentevaluaties per blok is ook de respons op de 100-dagenmonitor laag (ongeveer 20%), waardoor de uitkomsten niet erg bruikbaar zijn.

In één interview vernam de commissie dat het onderwerp studielast vanaf januari 2023 op de actiepuntenlijst van het opleidingsmanagementteam staat benoemd en dat de opleiding bezig is met een instrument om de studiebelasting per stone betrouwbaar in beeld te brengen. De commissie ontving een chronologisch overzicht waarin het opleidingsmanagement het verhaal schetst van hoe in 2022-2023 bij CO en CB gemonitord is op kwaliteit (en meer specifiek op niveau en studiebelasting). Daarin wordt verwezen naar de bovengenoemde actiepuntenlijst. In december 2022 staat daarin een aantal logistieke vragen vermeld die betrekking hebben op roostering. Een daarvan is 'Kunnen we van 7 les-

weken naar 9 lesweken? Nu zijn studenten tussen de blokken drie weken vrij.’ Er wordt benoemd wie bij dit onderwerp betrokken worden en de status van dit onderdeel is ‘opgestart’. In de prioriteitenlijst van april 2023 komt dit thema echter niet terug. Wel wordt dan bij het onderwerp Revisie N1/N2 de vraag gesteld ten aanzien van niveaubepaling en bewaking ‘Hoe weet je of je voldoende aanbiedt voor 15 ECTS?’ De namen van betrokken functionarissen worden vermeld, de status is ‘nog niet gestart’.

In termen van monitoren dragen de examencommissie, de opleidingscommissie, de faculteitsdeelraad, de opleidingsmanagers en het hoofd Kwaliteitszorg elk hun verantwoordelijkheid. De opleidingscommissie adviseert op basis van de evaluatie-uitkomsten, de examencommissie monitort de kwaliteit van toetsing en het eindniveau van de opleiding, de opleidingscommissie en de faculteitsdeelraad hebben advies- en instemmingsrecht op de OER (zie hoofdstuk 5). Het stafhoofd Onderwijs en Onderzoek bewaakt het proces, en alle uitkomsten zijn uiteindelijk input voor de opleidingsmanagers om zo nodig tot aanpassingen te besluiten, daarbij geadviseerd door de curriculumcommissie. In de praktijk blijkt dat de functionarissen de verantwoordelijkheid van de balans tussen de studiebelasting en de studiepuntoetoekening primair bij de stonecoördinator en in mindere mate bij de impactcoördinator leggen (zie hoofdstuk 5 voor details).

In januari 2023 bracht een visitatiecommissie een bezoek aan de opleidingen. Bij dit bezoek richtte de visitatiecommissie zich alleen op de beoordeling van standaard 1 (beoogde leerresultaten) en standaard 4 (gerealiseerde leerresultaten) uit het NVAO-accreditatiekader. In het kader van een pilot instellingsaccreditatie is de hogeschool namelijk zelf verantwoordelijk voor kwaliteitsborging van standaarden 2 (onderwijsleeromgeving) en 3 (toetsing). De visitatiecommissie kreeg bij haar bezoek een korte update van het stones-onderwijs. In een PowerPointpresentatie benoemden de opleidingen een aantal zaken die op basis van de eerste ervaringen zouden worden aangepast en scherp gesteld, zoals meer ruimte voor mediamaakonderwijs en daarbij het invoeren van een inspanningsverplichting (aanwezigheidsplicht) bij workshops. Als logistieke verandering werd genoemd dat stones hun zeven lesweken zouden mogen spreiden over acht lesweken.

Om aan de eigen verantwoordelijkheid voor standaarden 2 en 3 te voldoen heeft de HvA in 2021 zelf een beoordeling laten uitvoeren. Het oordeel van de visitatiecommissie was op beide standaarden positief. Wel formuleerde de commissie als aanbeveling: ‘Ga in gesprek met opleidingscommissies en studentenpanel over het ervaren gat tussen de werkelijke en de geplande studiebelasting.’ De onderzoekscommissie heeft nagevraagd wat de opleidingen met deze aanbeveling hebben gedaan. Desgevraagd liet een van de functionarissen weten dat op dat moment nog geen sprake was van stones-onderwijs, en dat de aanwezigheid van studenten bij het contactonderwijs sterk gedaald was als gevolg van de lockdowns tijdens de pandemie. Uit gesprekken met andere functionarissen en een aantal docenten blijkt echter dat de discrepantie tussen wettelijk verplichte en werkelijke studiebelasting al langer speelde en al eerder aangekaart was als aandachtspunt.

10. Conclusie en aanbevelingen

De commissie concludeert dat de melding over een mogelijke misstand door een docent bij de opleidingen CO en CB van de HvA ontvankelijk is. Verder is er op basis van het onderzoek van de commissie reden om aan te nemen dat de studielast en toekenning van studiepunten bij het stones-onderwijs in het studiejaar 2022-2023 niveau 1 en 2 niet in overeenstemming is met de wettelijke eisen die daaraan worden gesteld. Hoewel het lastig is precies te reconstrueren om hoeveel daadwerkelijke studielast het per stone zou gaan is er op basis van de opgevraagde documenten, de gesprekken en interviews een consistent beeld ontstaan dat de studielast per stone in de praktijk niet overeenkomt met 15 ECTS, wat staat voor 420 uur studiebelasting.

De commissie stelt op basis van de bestudeerde documenten, informatie en de interviews vast dat de gekozen opzet van een blok met zeven lesweken, waarin ongeveer 12 uur per week contacttijd is geïroosterd, het in feite onmogelijk maakt om per stone van 15 ECTS een studielast van 420 uur te realiseren. Het leidt er immers toe dat studenten in de zeven lesweken 60 uur per week zouden moeten werken, wat uiteraard niet realistisch is. Het gegeven dat iedere stone een afgerond geheel vormt, maakt het in de praktijk ook minder voor de hand liggend voor een student om vóór de start of na de afronding van de stone – behoudens in geval van herkansing – nog extra uren bezig te zijn met de lesstof van die stone.

Ook viel het de commissie op dat bij de uitwerking en implementatie van het stones-onderwijs de nadruk lag op kwaliteit en niveau, en dat de studiebelasting in uren bij geen van de betrokken ontwerpers, docenten of leidinggevenden een expliciet punt van aandacht was. Bij de evaluatie van de stones komt de studiebelasting slechts beperkt aan de orde, namelijk waar studenten gevraagd wordt naar de ervaren studiedruk. De studiebelasting heeft evenmin expliciet op de agenda gestaan van de opleidingscommissie, de examencommissie of de deelraad.

De concrete uitwerking van studielast en ECTS is de verantwoordelijkheid van de stonecoördinatoren en -teams. Uit de interviews met studenten en docenten blijkt dat de studiebelasting van de stones verschilt. Sommige worden door studenten als zwaarder of moeilijker ervaren dan andere. Eén stonecoördinator achtte het noodzakelijk om meer te vragen van studenten dan voorzien was in de oorspronkelijke opzet van de stone en voegde een extra opdracht toe.

De commissie heeft kunnen vaststellen dat er bij de faculteit FDMCI en de opleidingen CO en CB een open cultuur is, waarin problemen aan het opleidingsmanagement en ook aan de decaan kunnen worden voorgelegd. Tweemaal is het thema van de studiebelasting opgenomen op een actiepuntenlijst, maar de commissie heeft niet kunnen vaststellen of, en zo ja, hoe hier vervolg aan gegeven is. Het aantal onderwerpen op deze actiepuntenlijsten is erg groot, waardoor het thema van de juiste berekening van ECTS mogelijk ondergesneeuwd is geraakt.

De commissie begrijpt dat het eerste implementatiejaar van een onderwijsinnovatie als bij CO en CB veel vergt van alle betrokkenen, vooral in combinatie met de aanzienlijke groei van het aantal docenten en studenten. Ook is het de commissie bekend dat studenten regelmatig andere prioriteiten kiezen, bijvoorbeeld vanuit de noodzaak om naast de studie te werken voor hun levensonderhoud. Dat ontslaat de HvA, de faculteit FDMCI en de opleidingen CO en CB echter niet van de verantwoordelijkheid om voor voldoende studielasturen te zorgen. Dat kan bijvoorbeeld door per werkstap en lesweek te kwantificeren hoeveel tijd ervoor ingeschat wordt, tussenproducten voorwaardelijk te stellen en/of in de voorlichting aan aanstaande studenten duidelijk te maken wat er qua studielast van hen verwacht wordt.

Natuurlijk is het de eigen verantwoordelijkheid van studenten om voldoende te investeren in hun opleiding. Toch wijst de commissie erop dat de studenten geen blaam treft zolang ze de benodigde inspanningen verrichten om tot een voldoende voor een stone te geraken en dat met (aanzienlijk) minder tijdsinvestering dan de voorgeschreven uren blijkt te kunnen. Uit de interviews blijkt dat sommigen zich zorgen maken over de waarde van hun diploma als de commissie tot het oordeel komt dat de studiebelasting niet in overeenstemming is met de studiepuntoekenning. Omdat studenten recht hebben op voldoende en goed onderwijs vindt de commissie het belangrijk dat de opleidingen nadenken over mogelijke reparatie in volgende studie jaren voor onderdelen die te licht zijn bevonden.

Aanbevelingen:

1. Besteed gerichte aandacht in de monitoring- en kwaliteitssystemen aan de overeenstemming tussen studiebelasting en aantal toe te kennen ECTS van het stones-onderwijs;
2. Maak duidelijke afspraken over het proces en de verdeling van verantwoordelijkheden van opleidingsmanagers, de impactcoördinatoren, de stonecoördinatoren en de docenten om de gesignaleerde problematiek aan te pakken;
3. Maak voor elke stone een berekening van de studielast die van de gemiddelde student verwacht wordt, laat eventueel (een representatieve steekproef van) studenten hun bestede uren registreren, en voeg zo nodig activiteiten toe om de werklast in overeenstemming te brengen met 15 ECTS;
4. Zorg ervoor dat de aanwezigheid en participatie van studenten gestimuleerd en/of verplicht wordt zodat het systeem van formatieve evaluatie binnen een stone tot zijn recht komt;
5. Maak inzichtelijk hoe studenten de komende studie jaren gecompenseerd kunnen worden voor eventuele deficiënties die zijn ontstaan door te geringe studiebelasting op niveau 1 en niveau 2 van het stones-onderwijs.

Bijlagen

Bijlage 1. Curricula vitae van de commissieleden

Mr. dr. Quirine Eijkman

Quirine Eijkman is lector Toegang tot het Recht bij het Kenniscentrum Sociale Innovatie (KSI), Hogeschool Utrecht. Ook werkt ze als ondervoorzitter en collegelid bij het College voor de Rechten van de Mens. Zij richt zich op maatschappelijke vraagstukken rondom toegang tot het recht, veiligheid, digitalisering, herstelrecht en mensenrechten. Ze zit in de Raad van Advies van het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) en de Raad voor de Rechtsbijstand. Verder is ze voorzitter van de Raad van Toezicht van de Stichting Initiatieven Collectieve Acties Massaschade (ICAM) en Lid van de Kenniskring Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) & Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden (TIB).

Prof. mr. Miek Laemers

Miek Laemers is emeritus hoogleraar Onderwijsrecht aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Thans is ze gasthoogleraar aan dezelfde universiteit en doceert ze onderwijsrecht bij OSR. Ze was onder meer lid van de Commissie-Leers die de diplomafraude bij hogeschool InHolland onderzocht. Ze vervulde enkele jaren het voorzitterschap van het College van Beroep voor de Examens van de UvA en Hogeschool Artez (tot 2022). Ze is onder meer lid van de Commissie maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef voor het hoger onderwijs, voorzitter resp. lid van enkele commissies bij de Stichting Onderwijsgeschillen en lid van de redactie van het Nederlands Tijdschrift voor Onderwijsrecht en –beleid.

Dr. Marianne van der Weiden

Marianne van der Weiden studeerde af in psychologie (1978) en klassieke talen (1986). Zij promoveerde in 1991 op een proefschrift over de Dithyramben van Pindarus. Zij heeft uitgebreide ervaring in accreditatie en kwaliteitszorg in het hoger onderwijs en met beleidsontwikkeling in middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs. Ze werkte als beleidsadviseur voor de Vereniging van Universiteiten en was betrokken bij de start van het system van peer reviews (1987-1998), als Academic Registrar bij het International Institute of Social Studies in Den Haag (1998-2004) en als manager Strategie en Onderwijs bij de MBO Raad (2004-2012). Sinds 2012 werkt ze als zelfstandig onderwijsadviseur (www.mariannevanderweiden.nl). Ze staat op de lijst van gecertificeerd secretarissen van de NVAO.

Bijlage 2. Plan van aanpak

Plan van Aanpak Onderzoeksrapport Commissie Eijkman: Onderzoek naar aanleiding van melding vermoeden misstand bij Stones-onderwijs aan de Hogeschool van Amsterdam opleiding Communicatie en Creative Business van de Faculteit Digitale Media en Creatieve Industrie. Misstand zou volgens melder bestaan uit de te geringe studiebelasting in relatie tot de studiepuntoekenning (ECTS).

Onderzoeksrapport - conform artikel 8 van de HvA Regeling melden vermoeden misstanden, onregelmatigheid, integriteitsschending of inbreuk Unierecht, met daarin:

- Beschrijving van het juridisch kader o.a. Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WhW), taken en bevoegdheden van onderscheiden partijen t.a.v. de kwaliteit van het onderwijs (examen- en toetscommissie, opleidingscommissie, curriculumcommissie, decaan, opleidingsmanagers, medezeggenschapsraad).
- Bevindingen op basis van documenten gesprekken/interviews met melder, opleidingsmanagers, stafhoofd O&O, docenten, coaches, studenten, examencommissie, onderwijskundigen, opleidingscommissie, CvB en mogelijk de RvT.
- Conclusie en aanbevelingen aan het CvB.

Bronnen:

- Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek, Onderwijs- en examenregeling (OER), Verdrag van Maastricht van 1992, Verdrag van Lissabon tot wijziging van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), *European Credit Transfer and Accumulation System*.
- Documentanalyse o.a. Stones onderwijs ingevoerd in sept. 2022, Stones studieroutekaart voor CO en CB, DNA-document, Studiegids HvA, visitatierapporten 2021 en 2023, eigen evaluaties, verslag examencommissie, informatie op website HvA, zie verder andere HvA-documenten, studiehandleidingen Stones jaar 1 en 2 (2022-2023), module-evaluaties Stones jaar 1 en 2 (2022-2023). Deze documenten zijn voor de commissieleden beschikbaar in een beveiligde omgeving.
- Gesprekken en interviews melder, decaan, bij de opleidingen betrokken functionarissen, docenten en studenten:
 1. Melder
 2. Decaan
 3. Secretaris faculteit
 4. 3 opleidingsmanagers CO & CB
 5. Stafhoofd O&O
 6. 1 à 2 leden en studentleden Opleidings- en Examencommissie en curriculumcommissie binnen de faculteit
 7. Onderwijskundigen
 8. 6 à 8 docenten, die Stones onderwijs op niveau 1 en 2 verzorgen (3 à 4 CO en CB)
 9. 6 à 8 studenten, die Stones onderwijs volgen op niveau 1 en 2.

Indeling rapport

Samenvatting

1. Inleiding en verantwoording methode
2. Melding ontvankelijk?
3. Juridisch kader, o.a. Europese richtlijnen betreffende studiepuntoekenning, ECTS (*European Credit Transfer and Accumulation System*)
4. HvA en CO CB beslisbevoegdheid en studiepuntoekenning opleidingen

5. Verantwoordelijke en betrokken functionarissen HvA_Faculteit en opleidingen CO en CB aangaande de studiepuntoekenning en studielast bij de opleidingen CO en CB
 6. Kwantificering studiepuntoekenning in relatie tot-studiebelasting bij de opleidingen CO en CB Stones onderwijs
 7. Hoe ervaren docenten en studenten de studiebelasting voor resp. van CO en CB?
 8. Op welke wijze wordt de balans tussen studiebelasting en studiepuntoekenning gemonitord?
 9. 'Stones onderwijs' – studiebelasting conform ECTS bij de opleiding CO en CB?
 10. Conclusie en aanbevelingen
- Bijlagen

Vragen gesteld door de opdrachtgever

- A. Is hier sprake van een melding conform de HvA Regeling melden vermoeden misstanden, onregelmatigheid, integriteitsschending of inbreuk Unierecht?
- B. Aan welke Europese richtlijnen betreffende studiepuntoekenning, ECTS (*European Credit Transfer and Accumulation System*), dienen de HvA en de opleidingen CO en CB te voldoen?
- C. Aan welke Nederlandse wet - en regelgeving betreffende studiepuntoekenning en studiepuntensysteem dienen de HvA en de opleidingen CO en CB te voldoen?
- D. Hoeveel eigen beslisbevoegdheid hebben de HvA en de opleidingen CO en CB bij het toekennen van de studiepunten?
- E. Op welke wijze is de studiepuntoekenning bij de opleidingen CO en CB van de HvA tot stand gekomen?
- F. Welke functionarissen (college, docenten, opleidingsmanagers en/of examencommissie) binnen de faculteit of de HvA hebben een verantwoordelijkheid bij de wijze van studiepuntoekenning in relatie tot studielast bij de opleidingen CO en CB? En op welke wijze zijn deze functionarissen betrokken geweest?
- G. Welke functionarissen (college, docenten, opleidingsmanagers en/of examencommissie)_binnen de faculteit of de HvA hebben een verantwoordelijkheid bij de wijze van studiepuntoekenning bij 'Stones onderwijs'? En op welke wijze zijn deze functionarissen betrokken geweest?
- H. Voldoen de studiepuntoekenning en studielast bij de opleidingen CO en CB t.a.v. Stones onderwijs aan de studiepuntoekenning ECTS?
- I. Heeft de invoering van het 'Stones onderwijs' geleid tot een onjuiste punttoekenning en/of het niet voldoen aan de punttoekenning conform ECTS bij de opleiding CO en CB?

Bijlage 3. Onderzoeksprotocol

Onderzoeksprotocol Commissie Eijkman

Onderzoek naar aanleiding van melding vermoeden misstand bij Stones-onderwijs aan de Hogeschool van Amsterdam opleiding Communicatie en Creative Business van de Faculteit Digitale Media en Creatieve Industrie. Misstand zou volgens melder bestaan uit de te geringe studiebelasting in relatie tot de studiepuntoetoekening (ECTS).

Aanleiding –melding van 13 maart 2023 over Stones-onderwijs bij de Hogeschool van Amsterdam (HvA) opleiding communicatie en creative business conform artikel 8 van de HvA Regeling melden vermoeden misstanden, onregelmatigheid, integriteitsschending of inbreuk Unierecht (versie 5 april 2022, hierna: de Regeling).

Onderzoeksprotocol

Commissie Eijkman: Commissie Vermoeden misstand bij Stones-onderwijs aan de Hogeschool van Amsterdam opleiding Communicatie en Creative Business van de Faculteit Digitale Media en Creatieve Industrie

Uitgangspunten

- Zorgvuldigheid: alle relevante omstandigheden worden in het onderzoek bekeken.
- Vertrouwelijkheid: de kring van betrokkenen wordt zo klein mogelijk gehouden.
- Onafhankelijkheid: er bestaat voldoende afstand tussen de Commissie, de opdrachtgever: Voorzitter College van Bestuur (CvB) HvA en de melder.
- Gericht op waarheidsvinding: de Commissie beschrijft de vastgestelde feiten.
- Proportionaliteit: het onderzoek staat in verhouding tot de melding.
- Subsidiariteit: de lichtste onderzoeksmethode waarmee het doel van het onderzoek bereikt kan worden, wordt ingezet.
- Rechtmatigheid: de Commissie zal zich tijdens het onderzoek houden aan de Regeling Melden vermoeden misstanden, onregelmatigheid, integriteitsschending of inbreuk Unierecht. Ook zullen de rechten en belangen van alle betrokkenen gerespecteerd worden.
- Gegevensbescherming. Vertrouwelijke informatie wordt via een beveiligd e-mailprogramma (Ziver) gedeeld.

Onderzoeksmethoden

Bij de uitvoering van het onderzoek gebruikt de Commissie de volgende onderzoeksmethoden:

- Documentverzameling en -analyse:
 - De Commissie bestudeert de voor haar onderzoek relevante externe en interne documenten.
 - De Commissie vraagt documentatie op bij de HvA. Voor het opvragen, bestuderen en verwerken van documentatie geldt de geheimhouding en de verwerkersovereenkomst.
- Oriënterende gesprekken:
 - In de oriënterende fase wordt gesproken met de melder, de contactpersoon van het CvB, de voorzitter van het CvB, de decaan en de bestuurssecretaris van de faculteit.
- Interviews:
 - De Commissie houdt conform het Interviewprotocol interviews met relevante betrokkenen: melder, functionarissen, docenten en studenten.
 - Interviews hebben ten doel - door het stellen van open vragen – informatie te vergaren die relevant kan zijn voor het beoordelen van de melding.

- Te spreken personen ontvangen voorafgaand aan het gesprek een uitnodiging met uitleg over de commissie. Het interviewprotocol wordt tijdens het interview toegelicht.
- De Commissie kan besluiten een tweede ronde interviews te houden. Deze interviews hebben als doel voorlopige bevindingen van de Commissie te verifiëren of nader te onderbouwen. Het Interviewprotocol is dan van toepassing.
- Gesprekken/ interviews worden gevoerd door bij voorkeur drie leden, maar ten minste twee leden van wie één de voorzitter van de commissie.
- Voor de volledigheid van het verslag worden interviews opgenomen. Na beëindiging van het onderzoek worden deze interviewverslagen die beveiligd opgeslagen worden vernietigd.
- Accordering van het verslag door de geïnterviewde vindt binnen één week plaats.
- Accordering van het verslag door de gesproken persoon betekent ook diens instemming met het gebruik van documentatie waarnaar in het verslag verwezen is. De Commissie gebruikt Zivver voor het delen van gespreksverslagen onderling en met de geïnterviewden.

De bevindingen en het oordeel van de Commissie worden gebundeld in een onderzoeksrapport. De melder wordt in de gelegenheid gesteld binnen een week opmerkingen te maken bij het conceptrapport, tenzij hiertegen ernstige bezwaren bestaan gezien het onderzoeks- en handhavingsbelang. Na vaststelling biedt de commissie het definitieve rapport aan aan de opdrachtgever, de voorzitter van het CvB van de HVA. Deze stelt de melder op de hoogte.

Bijlage 4. Regeling melden vermoeden misstanden, onregelmatigheid, integriteitsschending of inbreuk Unierecht van de Hogeschool van Amsterdam (versie 5 april 2022)

1.1 Preambule

Vanzelfsprekend onderschrijft de HvA het grote belang van een deugdelijk integriteitsbeleid en, als onderdeel daarvan, een goed meldbeleid en veilig meldklimaat. Integriteit is immers een onmiskenbaar kwaliteitsaspect van elke organisatie. Incidenten komen in elke organisatie voor. Als zo'n incident grote of maatschappelijke gevolgen heeft, is er sprake van een misstand. Deze regeling geeft mogelijkheden voor meldingen van een misstand maar ook van integriteitsschendingen, onregelmatigheden en de dreiging van een misstand. De HvA wil immers ook zulke incidenten, in een zo vroeg mogelijk stadium, signaleren en aanpakken. In het kader van de EU Richtlijn inzake de bescherming van personen die inbreuken op het EU-recht melden, vallen ook inbreuken op het Unierecht voortaan onder deze regeling.

De wet Bescherming Klokkeluiders (februari 2022 nog wetsvoorstel) zal de Wet Huis voor Klokkeluiders vervangen, onder andere ter implementatie van de genoemde richtlijn. Op basis van deze wet is de HvA verplicht om een meldregeling te hebben voor misstanden. De Branchecode goed bestuur hogescholen (artikel II.1.5) verplicht de HvA deze meldregeling uit te breiden naar (vermoedens van) onregelmatigheden. Met deze regeling voldoet de HvA ruimschoots aan deze (wettelijke) verplichtingen en door deze aanpassing loopt de HvA vooruit op de komende wetwijziging.

Medewerkers en studenten moeten er op kunnen vertrouwen dat de melding van (vermoedens over) misstanden of onregelmatigheden, geen rechtspositionele gevolgen voor hen of eventuele andere getuigen heeft. Een melding is meestal gebaseerd op oprechte zorg en betrokkenheid. De meeste mensen zullen voor het melden van een vermoeden van een misstand of een onregelmatigheid een zekere drempel ervaren. Het melden van een dergelijk vermoeden kan immers een grote impact hebben. De HvA kan in diskrediet worden gebracht en schade lijden en de relatie met de student, medewerker of andere melder kan onder druk komen te staan.

Hoewel de situaties waar de melding over kan gaan vanzelfsprekend onwenselijk zijn, is het wel wenselijk dat iedereen zich veilig genoeg voelen om een dergelijke melding te doen. Een duidelijke en begrijpelijke meldregeling zorgt ervoor dat misstanden vroegtijdig, laagdrempelig, vertrouwelijk en veilig kunnen worden aangekaart. Tegelijk zorgt de regeling dat een vermoeden eerst intern aan de orde wordt gesteld, zodat de HvA de gelegenheid krijgt eerst zelf – zo nodig - orde op zaken te stellen, waarbij ook aandacht is voor de positie van degene(n) over wie de melding gaat.

Deze regeling maakt duidelijk hoe de HvA omgaat met meldingen van misstanden en onregelmatigheden en inbreuken op EU-recht (Unierecht), wat de melder kan verwachten, welke bescherming hij en eventuele andere getuigen, kan krijgen, hoe hij een melding moet doen, hoe het proces er uitziet en wie verantwoordelijk is voor de behandeling van de melding.

Deze regeling is in januari 2022 geactualiseerd, in verband met de EU-richtlijn inzake de bescherming van personen die inbreuken op het EU-recht melden, en de Wet Bescherming Klokkeluiders waarmee deze richtlijn in Nederlands recht wordt geïmplementeerd. Hoewel de wet nog niet van kracht was op dat moment rust op overheids- en semi-overheidsinstellingen wel de verplichting sinds het van kracht worden van de richtlijn op 17 december 2021 om deze toe te passen en te verwerken in hun meldregeling.

In deze regeling wordt de hij-vorm gebruikt, maar daarmee is ook zij/hen bedoeld.

1.2 Met deze regeling samenhangende regelingen en andere relevante informatiebronnen

Overzicht Klachtproces medewerkers HvA

Integriteitscode HvA

Regeling ongewenst gedrag HvA

Privacybeleid en beleid verwerking persoonsgegevens

Gedragscode praktijkgericht onderzoek

1.3 Definities en begripsbepalingen

Artikel 1 In deze regeling wordt verstaan onder:

Adviseur: een persoon die op basis van zijn functie een geheimhoudingsplicht heeft en die door een werknemer in vertrouwen wordt geraadpleegd over een vermoeden van een misstand.

Afdeling advies van het Huis voor Klokkenuiders: de afdeling advies van het Huis, bedoeld in artikel 3a, lid 2, wet Huis voor Klokkenuiders.

Afdeling onderzoek van het Huis voor Klokkenuiders: de afdeling onderzoek van het Huis, bedoeld in artikel 3a, lid 3, wet Huis voor Klokkenuiders.

Benadeling: benadeling in de rechtspositie, zoals schorsing, ontslag, degradatie, onthouden van bevordering, loonsverlaging en verandering van werklocatie en elke andere vorm van benadeling, waaronder bijvoorbeeld het plaatsen op een zwarte lijst, het weigeren om een referentie te geven, pesten, intimideren en uitsluiting.

College van Bestuur: het instellingsbestuur als bedoeld in artikel 1.1 en 10.8 WHW en in het kader van deze regeling hoogst leidinggevende.

Contactpersoon: degene die door de hoogste leidinggevende na ontvangst van de melding, in overleg met de melder, is aangewezen, als contactpersoon met het oog op het tegengaan van benadeling.

Externe derde: iedere organisatie of vertegenwoordiger van een organisatie die naar het redelijk oordeel van de melder in staat is direct of indirect de vermoede misstand te kunnen oplossen of doen oplossen.

Externe instantie: de instantie die naar het redelijk oordeel van de melder het meest in aanmerking komt om de externe melding van het vermoeden van een misstand bij te doen.

Hogeschool van Amsterdam (HvA): hogeschool die in stand wordt gehouden door de Stichting Hogeschool van Amsterdam. Valt samen met het begrip werkgever in de wet Huis voor Klokkenuiders.

Inbreuk op het Unierecht (of: EU-recht): een handeling of nalatigheid die betrekking heeft op het Unierecht zoals overheidsopdrachten, financiële diensten, producten en markten, voorkoming van witwassen van geld en terrorismebestrijding, productveiligheid en productconformiteit, veiligheid van vervoer, bescherming van het milieu, stralingsbescherming en nucleaire veiligheid, veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, diergezondheid en dierenwelzijn, volksgezondheid, consumentenbescherming en bescherming van persoonsgegevens.

Integriteitschending: een schending van de Integriteitscode HvA

Medewerker: degene die een arbeidsovereenkomst heeft of had met de HvA alsmede degene die zonder dat er sprake is van een arbeidsovereenkomst werkzaamheden verricht of verrichtte voor de HvA, zoals stagiaires, zelfstandigen, uitzendkrachten en vrijwilligers.

Melder: de medewerker, student of de (ex)werknemer van een andere organisatie die door werkgerelateerde activiteiten, ongeacht de aard van de werkrelatie, met de HvA in aanraking is gekomen, die

een vermoeden van een misstand, onregelmatigheid, integriteitsschending of inbreuk op het Unierecht heeft gemeld op grond van deze regeling.

Melding: de melding van een vermoeden van een misstand, onregelmatigheid, integriteitsschending of inbreuk op het Unierecht op grond van deze regeling.

Misstand: een schending, dreiging of gevaar waarbij het maatschappelijk belang in het geding is. Het betreft:

- de (dreigende) schending van een wettelijk voorschrift, waaronder een (dreigend) strafbaar feit
- een (dreigend) gevaar voor de volksgezondheid, de veiligheid van personen of het milieu;
- een (dreigend) gevaar voor het goed functioneren van de organisatie als gevolg van een onbehoorlijke wijze van handelen of nalaten;
- een (dreigende) verspilling van overheidsgeld;
- een (dreigende) schending van regelgeving of beleidsregels;
- (een dreiging van) het bewust achterhouden, vernietigen of manipuleren van informatie over de onder 1 t/m 5 hierboven genoemde feiten.

Ombudsman Personeel: de instantie waar een medewerker of student een melding kan doen. De Ombudsman Personeel kan ook als adviseur in de zin van deze regeling optreden.

Onderzoekers: degenen aan wie de hoogste leidinggevende het onderzoek naar de misstand opdraagt.

Onregelmatigheid: een onvolkomenheid of ongerechtigheid van algemene, operationele of financiële aard die plaatsvindt onder verantwoordelijkheid van de HvA en zodanig ernstig is dat deze buiten de reguliere werkprocessen valt en de verantwoordelijkheid van de direct leidinggevende overstijgt.

Raad van Toezicht: het orgaan dat het toezicht op het College van Bestuur uitoefent conform artikel 5 van de statuten van de HvA.

Vermoeden: een op redelijke gronden gebaseerde aanwijzing met betrekking tot de HvA of een andere organisatie indien de melder door zijn werkzaamheden voor of opleiding aan de HvA kennis van die organisatie heeft gekregen.

Werknemer: medewerker zoals omschreven in deze regeling en zoals bedoeld in de toepasselijke (wettelijke) regelingen.

1.4 Algemene bepalingen

Artikel 2 Bereik van deze regeling

a. Tenzij anders vermeld is deze regeling van toepassing op het vermoeden van een (dreiging van een) misstand, een integriteitsschending, onregelmatigheid of schending van het Unierecht. Hierna kortweg vermoeden.

b. Artikel 11 geldt uitdrukkelijk alleen voor een melding over een vermoeden van een misstand en schending van Unierecht en is uitgesloten voor een melding over een vermoeden van een integriteitsschending, een onregelmatigheid of een dreiging van een misstand.

Artikel 3 Informatie, advies en ondersteuning

a. Een medewerker, student of (ex)werknemer van een andere organisatie die door zijn werkzaamheden met de HvA in aanraking is gekomen kan de Ombudsman Personeel als adviseur in vertrouwen raadplegen over een vermoeden.

b. Een medewerker, student of (ex)werknemer van een andere organisatie die door zijn werkzaamheden met de HvA in aanraking is gekomen, kan de Ombudsman Personeel verzoeken om informatie, advies en ondersteuning inzake het vermoeden.

c. Een medewerker of (ex)werknemer van een andere organisatie die door zijn werkzaamheden met de HvA in aanraking is gekomen kan ook de afdeling advies van het Huis voor Klokkenluiders verzoeken om informatie, advies en ondersteuning inzake het vermoeden.

1.5 Procedure en onderzoek

Artikel 4 Melding

a. Een medewerker met een vermoeden kan daarvan melding doen bij iedere leidinggevende die hiërarchisch een hogere positie bekleedt dan hij.

b. Een student met een vermoeden binnen de HvA kan daarvan melding doen bij de opleidingsmanager van zijn opleiding, of als het de opleidingsmanager betreft iedere leidinggevende die hiërarchisch een hogere positie bekleedt dan de opleidingsmanager.

c. Een (ex) medewerker van een andere organisatie die door zijn werkzaamheden met de HvA in aanraking is gekomen, en een vermoeden heeft kan daarvan melding doen bij iedere leidinggevende die binnen de HvA hiërarchisch een gelijke of een hogere positie bekleedt dan hij.

d. Indien de melder een redelijk vermoeden heeft dat het College van bestuur is betrokken bij de misstand, onregelmatigheid, integriteitsschending of inbreuk op Unirecht, kan hij de melding bij de Raad van Toezicht doen. In dat geval dient in deze regeling voor “het College van bestuur” verder “de Raad van Toezicht” te worden gelezen.

e. De medewerker, student of (ex)werknemer van een andere organisatie die door zijn werkzaamheden met de HvA in aanraking is gekomen kan het vermoeden van een misstand ook melden via de Ombudsman Personeel. De Ombudsman Personeel stuurt de melding, in overleg met de medewerker, door naar een leidinggevende als bedoeld in het vorige lid, respectievelijk de Raad van Toezicht. De Ombudsman Personeel kan de identiteit van de melder, indien hij dat wenst, geheim houden. In dat geval dient voor “melder” verder “Ombudsman Personeel” worden gelezen.

f. De medewerker, student of (ex)werknemer van een andere organisatie die door zijn werkzaamheden met de HvA in aanraking is gekomen kan het vermoeden van een misstand ook direct extern melden, zie artikel 11.

Artikel 5 Vastlegging, doorsturen en ontvangstbevestiging van de interne melding

a. Een mondelinge melding of een mondelinge toelichting op een schriftelijke melding wordt door degene bij wie de melding wordt gedaan schriftelijk vastgelegd. Deze vastlegging wordt ter goedkeuring en ondertekening voorgelegd aan de melder en deze ontvangt een afschrift.

b. Degene bij wie de melding is gedaan stuurt de melding direct door aan het College van bestuur, tenzij de melder of degene bij wie de melding is gedaan een redelijk vermoeden hebben dat het College van bestuur bij het vermoeden betrokken is. In dat geval wordt de melding direct aan de Raad van Toezicht doorgestuurd. In dat geval dient in deze regeling voor “het College van Bestuur” verder “de Raad van Toezicht” te worden gelezen.

c. Het College van Bestuur stuurt de melder per omgaande een bevestiging dat de melding is ontvangen. De ontvangstbevestiging bevat in ieder geval een zakelijke beschrijving van de melding, de datum waarop deze is ontvangen en een afschrift van de melding.

d. Indien de identiteit van de melder niet bekend is, wordt de ontvangstbevestiging aan de Ombudsman Personeel gestuurd.

Artikel 6 Contactpersoon tegengaan benadeling

Na ontvangst van de melding wijst het College van Bestuur, in overleg met de melder respectievelijk de Ombudsman Personeel, direct een contactpersoon aan met het oog op het tegengaan van benadeling.

Artikel 7 Behandeling van de interne melding

a. Het College van Bestuur stelt een onderzoek in naar het gemelde vermoeden van een misstand, tenzij:

- het vermoeden niet gebaseerd is op redelijke gronden, of
- op voorhand duidelijk is dat het gemelde geen betrekking heeft op een vermoeden in de zin van deze regeling

b. Als het College van Bestuur besluit geen onderzoek in te stellen, informeert hij de melder daar binnen twee weken na de melding schriftelijk en met een deugdelijke onderbouwing over.

c. Het College van Bestuur draagt het onderzoek op aan onderzoekers die onafhankelijk en onpartijdig zijn, en laat het onderzoek in ieder geval niet uitvoeren door personen die mogelijk betrokken zijn of zijn geweest bij de situatie waar melding over gaat.

d. Het College van Bestuur houdt de melder steeds schriftelijk op de hoogte van de stappen die het neemt bij het in behandeling nemen van de melding en het instellen van het onderzoek, tenzij dit niet wenselijk is gezien het onderzoeks- en handhavingsbelang.

e. Het College van Bestuur informeert de personen op wie een melding betrekking heeft over de melding en het extern melden zoals bedoeld in artikel 12, tenzij dit niet wenselijk is gezien het onderzoeks- en handhavingsbelang.

Artikel 8 De uitvoering van het onderzoek

a. De onderzoekers horen de melder en zorgen voor een verslag hiervan dat ze aan de melder voorleggen ter goedkeuring en ondertekening. De melder ontvangt hiervan een afschrift.

b. De onderzoekers kunnen ook anderen horen. De onderzoekers zorgen voor een schriftelijk verslag en leggen dat ter goedkeuring en ondertekening voor aan degene die gehoord is. Degene die gehoord is krijgt hiervan een afschrift.

c. De onderzoekers kunnen binnen de HvA alle documenten inzien en opvragen die zij voor het doen van het onderzoek redelijkerwijs nodig achten.

d. Medewerkers en studenten mogen de onderzoekers alle documenten verstrekken waarvan zij het redelijkerwijs nodig achten dat de onderzoekers daar in het kader van het onderzoek kennis van nemen.

e. De onderzoekers stellen een concept onderzoeksrapport op en stellen de melder in de gelegenheid daar opmerkingen bij te maken, tenzij hiertegen ernstige bezwaren bestaan gezien het onderzoeks- en handhavingsbelang.

f. De onderzoekers stellen vervolgens het onderzoeksrapport vast. Zij sturen de melder hiervan een afschrift, tenzij hiertegen ernstige bezwaren bestaan gezien het onderzoeks- en handhavingsbelang.

Artikel 9 Standpunt van de HvA

- a. Het College van Bestuur informeert de melder binnen acht weken na de melding schriftelijk over het inhoudelijk standpunt met betrekking tot het gemelde vermoeden van een misstand. Daarbij wordt tevens aangegeven tot welke stappen de melding heeft geleid.
- b. Indien duidelijk wordt dat het standpunt niet binnen de gestelde termijn kan worden gegeven, informeert het College van Bestuur de melder daar schriftelijk over. Daarbij wordt aangegeven binnen welke termijn de melder het standpunt tegemoet kan zien. Indien de totale termijn daardoor meer dan twaalf weken bedraagt, wordt daarbij tevens aangegeven waarom een langere termijn noodzakelijk is.
- c. De personen op wie de melding betrekking heeft, worden in overeenkomstige zin geïnformeerd als de melder, tenzij dit niet wenselijk is gezien het onderzoekshandavingsbelang.

Artikel 10 Reactie melden

- a. Het College van Bestuur stelt de melder in de gelegenheid op het inhoudelijk standpunt te reageren.
- b. Indien de melder in deze reactie onderbouwd aangeeft dat het vermoeden van een misstand niet daadwerkelijk of niet deugdelijk is onderzocht of dat in het onderzoeksrapport of het standpunt van de werkgever sprake is van wezenlijke onjuistheden, reageert de werkgever hier inhoudelijk op en stelt hij zo nodig een nieuw of aanvullend onderzoek in. Op dit nieuwe of aanvullende onderzoek zijn artikel 5 t/m 9 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 11 Externe melding door de melder

- a. De melder van een vermoeden van een misstand of schending van Unierecht kan een externe melding doen bij een externe instantie die daarvoor naar het redelijk oordeel van de melder het meest in aanmerking komt. Onder externe instantie wordt in ieder geval verstaan:
 - een instantie die is belast met de opsporing van strafbare feiten;
 - een instantie die is belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift;
 - een andere daartoe bevoegde instantie waar het vermoeden van een misstand kan worden gemeld, waaronder de afdeling onderzoek van het Huis voor Klokkeluiders.
- b. Indien naar het redelijk oordeel van de melder het maatschappelijk belang zwaarder weegt dan het belang van de HvA bij geheimhouding, kan de melder de externe melding ook doen bij een externe derde die naar zijn redelijk oordeel in staat mag worden geacht direct of indirect de vermoede misstand te kunnen opheffen of doen opheffen.

Artikel 12 Externe melding door College van Bestuur

- a. Het College van Bestuur beoordeelt of een externe instantie als bedoeld in artikel 11 lid b van de melding op de hoogte moet worden gebracht.
- b. Indien het College van Bestuur een externe instantie als bedoeld in artikel 11 lid b op de hoogte brengt of heeft gebracht, stuurt hij ook de hiervoor bedoelde reactie van de melder op het onderzoeksrapport en het standpunt van de HvA aan die externe instantie toe. De melder ontvangt hiervan een afschrift.

Artikel 13 Vertrouwelijkheid

- a. De HvA zorgt dat de informatie over de melding alleen toegankelijk is voor diegenen die bij de melding zijn betrokken.
- b. Degenen die bij een melding zijn betrokken gaan met alle informatie vertrouwelijk om en zorgen dat de identiteit van de melder niet bekend wordt tenzij deze daar uitdrukkelijk toestemming voor geeft.

1.6 Bescherming van de melder

Artikel 14 Bescherming tegen benadeling van melder

- a. De HvA zal de melder, degene die de melder bijstaat en anderen betrokkenen niet benadelen. De melder hoeft daarbij niet aan te tonen dat er een verband is tussen de benadeling en de melding of openbaarmaking van het vermoeden.
- b. De HvA zorgt dat leidinggevend en medewerkers zich onthouden van iedere vorm van benadeling in verband met het te goeder trouw en naar behoren melden van een vermoeden van een misstand of onregelmatigheid.
- c. De HvA werkgever spreekt medewerkers die zich schuldig maken aan benadeling van de melder daarop aan en kan hen een waarschuwing of een disciplinaire maatregel opleggen.

Artikel 15 Bescherming tegen benadeling van andere betrokkenen

- a. De HvA zorgt dat een door de melder ingeschakelde adviseur of contactpersoon of enig andere betrokkenen bij de melding niet wordt benadeeld.
- b. De HvA zorgt dat een medewerker, student of (ex-)medewerker van een andere organisatie die door zijn werkzaamheden met de HvA in aanraking is gekomen, niet wordt benadeeld in verband met het te goeder trouw afleggen van een verklaring aan de onderzoekers, of het verstrekken van documenten die naar zijn redelijk oordeel van belang zijn voor het onderzoek.

Artikel 16 Het tegenaan van benadeling van de melder

- a. De contactpersoon (zie artikel 6) bespreekt direct met de melder welke risico's op benadeling er zijn, hoe die kunnen worden verminderd en wat de melder kan doen als hij vindt dat sprake is van benadeling.
- b. Indien de melder van mening is dat sprake is van benadeling, kan hij dat bespreken met de contactpersoon. De contactpersoon en de melder bespreken ook welke maatregelen genomen kunnen worden om benadeling tegen te gaan.
- c. Het College van Bestuur zorgt dat maatregelen die nodig zijn om benadeling tegen te gaan worden genomen.
- d. De contactpersoon maakt van de gesprekken een schriftelijk verslag, dat hij ter goedkeuring aan de melder voorlegt en geeft hem daar een afschrift van.

Artikel 17 Intern en extern onderzoek naar benadeling van de melder

- a. De melder die meent dat sprake is van benadeling in verband met het doen van een melding van een vermoeden van een misstand, kan het College van Bestuur verzoeken om onderzoek te doen naar de wijze waarop er binnen de organisatie met hem wordt omgegaan.
- b. De artikelen 5 t/m 10 zijn van toepassing.

c. De melder kan ook de afdeling onderzoek van het Huis voor Klokkenluiders verzoeken om een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop de werkgever zich jegens hem heeft gedragen naar aanleiding van de melding van een vermoeden van een misstand.

1.7 Slotbepalingen

Artikel 18 Publicatie, rapportage en evaluatie

a. Het College van Bestuur stelt jaarlijks een rapportage op over het beleid aangaande het omgaan met het melden van vermoedens en de uitvoering van deze regeling. Deze rapportage bevat in ieder geval:

- informatie over de in het afgelopen jaar gevoerde beleid en het in het komende jaar te voeren beleid op dit vlak
- informatie over het aantal meldingen en een indicatie van de aard van de meldingen, de uitkomsten van de onderzoeken en de standpunten van de werkgever;
- algemene informatie over de ervaringen met het tegengaan van benadeling van de melder;
- informatie over het aantal verzoeken om onderzoek naar benadeling in verband met het doen van een melding van een vermoeden van een misstand en een indicatie van de uitkomsten van de onderzoeken en de standpunten van de werkgever.

b. Het concept voor deze rapportage wordt ter bespreking aan de CMR voorgelegd waarbij de CMR in de gelegenheid wordt gesteld zijn standpunt over het beleid aangaande het omgaan met het melden van vermoedens van misstanden en onregelmatigheden, de uitvoering van deze regeling, en de rapportage kenbaar te maken. Het standpunt van de CMR wordt opgenomen in de rapportage.

Artikel 19 Inwerkingtreding regeling en intrekking vigerende regeling

Deze regeling treedt in werking op 5 april 2022, kan worden aangehaald als Regeling melding vermoeden misstand, onregelmatigheid, integriteitsschending of schending van Unierecht HvA en vervangt de Regeling melding vermoeden misstand, onregelmatigheid, integriteitsschending HvA 2019.